

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΝΩΜΗ Δ 6/2021
(του αρ. 2, παρ. 2, περ. γ', υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011)

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στην Αθήνα σήμερα 3 Φεβρουαρίου του έτους δύο χιλιάδες είκοσι ένα (2021) ημέρα Τετάρτη και ώρα 9:30 π.μ. και επί της οδού Κεφαλληνίας 45 & Κομνά Τράκα, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η **ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

- 1. Πρόεδρος:** Γεώργιος Καταπόδης
- 2. Αντιπρόεδρος:** Αδάμ Καραγλάνης
- 3. Μέλη:** Δημήτριος Σταθακόπουλος (μέσω τηλεδιάσκεψης)
Μαρία Στυλιανίδη
Ερωφίλη Χριστοβασίλη
Κωνσταντίνος Βαρδακαστάνης (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Γραμματέας: Αθανάσιος Λαμπράκης, Π.Ε. Διοικητικού – Οικονομικού.

Εισηγήτρια: Μαρία Παναγοηλιοπούλου, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., Προϊσταμένη Τμήματος Ελέγχου Αιτημάτων Διαπραγμάτευσης.

Κατά τη διάρκεια της Συνεδρίασης παρέστησαν η εισηγήτρια και Προϊσταμένη του Τμήματος Ελέγχου Αιτημάτων Διαπραγμάτευσης, Μαρία Παναγοηλιοπούλου και η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Ελέγχου, Μαριλένα Σιδέρη, οι οποίες και αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας και λήψης της απόφασης από τα Μέλη της Αρχής.

Θέμα: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011, ως ισχύει, επί αιτήματος της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας για την προσφυγή της σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, προκειμένου για την ανάθεση λόγω κατεπείγουσας ανάγκης (κατ' άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016) δημοσίων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών για οκτώ (8) νέα δρομολόγια χωρικής αρμοδιότητας της Π.Ε. Πιερίας, για το σχολικό έτος 2020-2021, συνολικής εκτιμώμενης αξίας

28.477,05 € χωρίς ΦΠΑ και 38.842,70 € συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ και δικαιώματος προαίρεσης 10%.

1. Με το με αρ. πρωτ. οικ. 9460 (179)/08.01.2021 (αρ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 349/14.01.2021) έγγραφο του Τμήματος Προμηθειών της Υποδ/σης Οικονομικού – Ανθρωπίνων Πόρων Π.Ε. Πιερίας της Διεύθυνσης Οικονομικού Π.Κ.Μ. της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικής Οργάνωσης και Λειτουργίας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας με το συνημμένο σε αυτό φάκελο, όπως αυτός συμπληρώθηκε και διευκρινίσθηκε με τα έγγραφα και στοιχεία τα οποία διαβιβάστηκαν με το με αρ. πρωτ. οικ. 46774(317)/27.01.2021 (αρ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ 591/28.01.2021 έγγραφο της ίδιας ως άνω Υπηρεσίας), η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας αιτήθηκε την παροχή της σύμφωνης γνώμης της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. (εφεξής και Αρχή), σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, προκειμένου να προβεί λόγω κατεπείγουσας ανάγκης (κατ' άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016) σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών για οκτώ (8) νέα δρομολόγια χωρικής αρμοδιότητας της Π.Ε. Πιερίας, για το σχολικό έτος 2020-2021, συνολικής εκτιμώμενης αξίας 28.477,05 € χωρίς ΦΠΑ και 38.842,70 € συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ και δικαιώματος προαίρεσης 10%, για το χρονικό διάστημα από την υπογραφή των σχετικών συμβάσεων έως τις 30-06-2021.

I. Ιστορικό - πραγματικά περιστατικά

Από το φάκελο της υπόθεσης προκύπτουν τα ακόλουθα:

2. Στις 07 Μαΐου 2019 η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας προκήρυξε ανοικτό διεθνή ηλεκτρονικό διαγωνισμό για την ανάθεση υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, χωρικής αρμοδιότητας Π.Ε. Πιερίας, για τα σχολικά έτη 2019-2020, 2020-2021 και 2021-2022, προϋπολογισθείσας δαπάνης 7.561.607,04€ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. και δικαιωμάτων προαίρεσης, ύστερα από την αρ. οικ. 145052(571)/04-03-2019 (ΑΔΑΜ: 19REQ004556315) μελέτη του Τμήματος Απασχόλησης και Υποστήριξης της Εκπαίδευσης της Δ/σης Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος Π.Ε. Πιερίας και την αρ. 1058/2019 (ΑΔΑ: 9ΨΟ17ΛΛ-ΩΝΣ) απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής περί έγκρισης της διενέργειας και των όρων του εν λόγω διαγωνισμού. Σε εκτέλεση των παραπάνω, εκδόθηκε η αρ. οικ. 225684(1393)/08-04-19 (ΑΔΑ:6Ρ2Ψ7ΛΛ-65Η & ΑΔΑΜ:19REQ004754036) με α/α καταχώρησης 1839 στο Βιβλίο Εγκρίσεων και Εντολών Πληρωμής της Υπηρεσίας, πολυετής απόφαση ανάληψης υποχρέωσης του Τμήματος Προϋπολογισμού, Λογιστικής και Ταμειακής Διαχείρισης της Υποδ/σης Οικονομικού – Ανθρωπίνων Πόρων της Π.Ε. Πιερίας.

Η σχετική διακήρυξη με αρ. 283363(1838)/07-05-2019 (ΑΔΑΜ:19PROC004914902) δημοσιεύθηκε στο ΕΣΗΔΗΣ με α/α Συστήματος 72425, εστάλη στην Ε.Ε.Ε.Ε. στις 07/05/2019 (αρ.προκ.2019/S 089-213481) και δημοσιεύτηκε στο ΚΗΜΔΗΣ και στον ελληνικό τύπο στις 09/05/2019. Ο ηλεκτρονικός διαγωνισμός διενεργήθηκε στις 14-06-2019.

Κατόπιν ολοκλήρωσης των επιμέρους σταδίων της εν λόγω διαγωνιστικής διαδικασίας, ελήφθη η αρ. 2257/2019 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής περί έγκρισης πρακτικών ηλεκτρονικής αποσφράγισης, ελέγχου & αξιολόγησης δικαιολογητικών κατακύρωσης της Επιτροπής Διαγωνισμού και κατακύρωσης του εν λόγω διαγωνισμού. Επισημαίνεται ότι ο σχετικός προσυμβατικός έλεγχος ολοκληρώθηκε και απέβη θετικός με τις αρ. 12ΠΣ/02-12-2019 και 1ΠΣ/09-01-2020 Πράξεις του

Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου στο Νομό Πιερίας. Όπως βεβαιώνεται στο σχετικό διαβιβαστικό έγγραφο της Αντιπεριφερειάρχη Π.Ε. Πιερίας, «στο πλαίσιο διενέργειας του εν λόγω διεθνούς ηλεκτρονικού δημόσιου διαγωνισμού για την ανάθεση υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης χωρικής αρμοδιότητας Π.Ε. Πιερίας για τα σχολικά έτη 2019-2020, 2020-2021 και 2021-2022, δεν υπεβλήθησαν ενστάσεις, προδικαστικές προσφυγές ή ασφαλιστικά μέτρα κατά του διαγωνισμού και της διακήρυξης».

3. Εν συνεχεία, η Αναθέτουσα Αρχή προέβη στη σύναψη των σχετικών συμβάσεων στις 17-01-2020 με τους κάτωθι οριστικούς αναδόχους:

- ΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ Α.Ε. & ΑΣΤΙΚΑ TOURS ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ (Σύμβαση αρ. Δ1/Α/2020 με ΑΔΑΜ:20SYMV006174586)
- ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΠΙΕΡΙΑΣ Α.Ε. (Σύμβαση αρ. Δ2/Υ/2020 με ΑΔΑΜ:20SYMV006174187)
- ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΡΑΔΙΟ ΤΑΞΙ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΣΥΝ.ΠΕ "ΕΥΡΟ ΤΑΞΙ" (Σύμβαση αρ. Δ3/Ε/2020 με ΑΔΑΜ:20SYMV006188999)
- [...] (Σύμβαση Δ4/Ζ/2020 με ΑΔΑΜ:20SYMV006175434)
- [...] (Σύμβαση Δ5/Μ/2020 με ΑΔΑΜ:20SYMV006175116).

Με την ολοκλήρωση του ανωτέρω διαγωνισμού, συμβασιοποιήθηκε το 96% του έργου, όπως αναφέρει η αιτούσα, και έμειναν αδιάθετα μόνο 7 δρομολόγια με ταξί, εκ των οποίων τα τέσσερα ήδη εξυπηρετούνται με παράταση σύμβασης (κωδ. δρομ. 12002, 12006, 12007 & 12012), ενώ τα τρία (κωδ. δρομ. 12008, 13001 & 22009) έχουν ήδη καταργηθεί σύμφωνα με την αρ. οικ. 622192(2749)/04-10-19 μελέτη του Τμήματος Απασχόλησης & Υποστήριξης της Εκπαίδευσης της Δ/σης Ανάπτυξης & Περιβάλλοντος.

4. Όσον αφορά στα **οκτώ (8) νέα δρομολόγια** που περιλαμβάνονται στο παρόν αίτημα, η αιτούσα επικαλείται ότι προέκυψαν μετά την προκήρυξη και συμβασιοποίηση της αριθμ. 283363(1838)/07-05-2019 (ΑΔΑΜ:19PROC004914902) διαγωνιστικής διαδικασίας και ότι υπάρχει κατεπείγουσα ανάγκη να εκτελεστούν, σύμφωνα με το άρθρου 32 του Ν.4412/2016.

Τα υπό κρίση δρομολόγια είναι τα κάτωθι:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1:

ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΡΟΜ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΣΧΟΛΕΙΟ	ΜΑΘΗΤΕΣ	ΜΕΣΟ	ΚΟΣΤΟΣ ΜΟΝΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ	ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ	ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΚΟΣΤΟΣ ΜΕ ΤΗΝ ΤΥΧΟΝ ΔΑΠΑΝΗ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ / ΡΑΜΠΑΣ ΒΑΣΕΙ ΤΗΣ ΚΥΑ ΕΛΛΑΣΣ/19.9.2019	ΑΡ. Ημερών	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΑΝΕΥ ΦΠΑ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΜΕ ΦΠΑ ΕΩΣ 30-06-2021	ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΑΙΡΕΣΗΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ 10% ΓΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΩΝ) ΑΝΕΥ ΦΠΑ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΜΕΦΠΑ & ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΑΙΡΕΣΗΣ 10% ΓΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΩΝ
21068	ΕΛΑΤΟΧΩΡΙ - ΡΗΤΙΝΗ	ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΕΠΑΛ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	2	ΤΑΞΙ	37,66	2	75,32	105	7.908,60	9.806,66	790,86	10.787,33

ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΡΟΜΙ	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΣΧΟΛΕΙΟ	ΜΑΘΗΤΕΣ	ΜΕΣΟ	ΚΟΣΤΟΣ ΜΟΝΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ	ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ	ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΚΟΣΤΟΣ ΜΕ ΤΗΝ ΤΥΧΟΝ ΔΑΠΑΝΗ ΤΟΥ ΣΥΝΟΔΟΥ / ΡΑΜΠΙΑΣ ΒΑΣΕΙ ΤΗΣ ΚΥΑ 58025/14.9.2018	ΑΡ. Ημερών	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΑΝΕΥ ΦΠΑ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΜΕ ΦΠΑ ΕΩΣ 30-06-2021	ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΑΙΡΕΣΗΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ 10% (ΓΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΩΝ) ΑΝΕΥ ΦΠΑ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΜΕΦΠΑ & ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΑΙΡΕΣΗΣ 10% ΠΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΩΝ
21069	ΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΑΓ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ - ΙΟΚΑΣΤΗΣ 8 - ΤΕΡΜΑ ΜΠΕΛΟΓΙΑΝΝΗ) - ΠΕΡΙΣΤΑΣΗ	ΓΥΜΝ. ΠΕΡΙΣΤΑΣΗΣ	4	ΤΑΞΙ	16,59	2	33,18	105	3.483,90	4.320,04	348,39	4.752,04
11057	ΑΝΩ ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ -ΚΑΤΕΡΙΝΗ	Δ.ΣΧ. 3ο ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ (ΤΜΗΜΑ ΕΝΤΑΞΗΣ)	2	ΤΑΞΙ	15,40	2	30,80	105	3.234,00	4.010,16	323,40	4.411,18
11058	ΕΛΑΤΟΧΩΡΙ -ΡΗΤΙΝΗ	ΝΗΠ. ΡΗΤΙΝΗΣ	2	ΤΑΞΙ	13,87	2	27,74	105	2.912,70	3.611,75	291,27	3.972,92
21070	ΚΟΡΙΝΟΣ - ΚΑΤΕΡΙΝΗ	ΕΕΕΓ-Λ	1	ΤΑΞΙ	22,53	2	45,06	105	4.731,30	5.866,81	473,13	6.453,49
21071	ΕΝΤΟΣ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ (ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΑΣΤΕΡΙΟΥ 29) - ΚΑΤΕΡΙΝΗ	ΕΕΕΓ-Λ	1	ΤΑΞΙ	13,97	2	27,94	105	2.933,70	3.637,79	293,37	4.001,57
11060	ΝΕΟΚΑΙΣΑΡΕΙΑ - ΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ 16:00)	Δ.ΣΧ. ΑΝΔΡΟΜΑΧΗΣ	1	ΤΑΞΙ	12,47	1	12,47	105	1.309,35	1.623,59	130,94	1.785,95
11059	ΓΑΝΟΧΩΡΑ- ΑΝΩ ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗΣ	ΝΗΠ. ΑΝΩ ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗ	1	ΤΑΞΙ	9,35	2	18,70	105	1.963,50	2.434,74	196,35	2.678,21
									28.477,05	35.311,54	2.847,71	38.842,70

Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά στην ανάλυση εκάστου εκ των οκτώ (8) αιτούμενων δρομολογίων, ήτοι στον κωδικό εκάστου δρομολογίου, την περιγραφή αυτού, το σχολείο φοίτησης, τον αριθμό και το ονοματεπώνυμο των μεταφερόμενων μαθητών, το μέσο μεταφοράς, τη διεύθυνση κατοικίας των μαθητών, την ημερομηνία που υποβλήθηκε έκαστο αίτημα από τις Διευθύνσεις και τα Σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ΠΕ Πιερίας μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και τον δικαιολογητικό λόγο που υποβλήθηκε έκαστο νέο αίτημα, επισυνάπτεται ο κάτωθι πίνακας υπ' αριθμ. 2, ο οποίος συμπεριελήφθη στον εξεταζόμενο φάκελο του αιτήματος με το προσκομισθέν αριθμ. 37110(164)/26-01-2021 έγγραφο του Τμήματος Απασχόλησης & Υποστήριξης της Εκπαίδευσης της Δ/σης Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος Π.Ε. Πιερίας:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2:

Κωδικός Δρομολ.	Περιγραφή Δρομολογίου	Σχολείο Φοίτησης	Μαθητές	Μέσο	Ονοματεπώνυμο μαθητή	Δ/ση κατοικίας	Ημ/νία Αιτήματος	Λόγος Νέου Αιτήματος
-----------------	-----------------------	------------------	---------	------	----------------------	----------------	------------------	----------------------

Αρ. πρωτ.: ΟΙΚ. 547613(2635)/06.10.2020 ΑΔΑΜ: 20REQ007427018 2020-10-06 (ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑ: 21068, 21069).								
21068	ΕΛΑΤΟΧΩΡΙ - ΡΗΤΙΝΗ<- >ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΕΠΑΛ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	ΕΠΑΛ ΕΣΠΕΡ. ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	2	ΤΑΞΙ	[...]	[...]	28/9/2020	Νέα εγγραφή. Δεν υπάρχει δρομολόγιο Ταξί - λεωφορείου που να μπορεί να εξυπηρετήσει στις 18:00 - 22:30 (Ωρες Εσπερινού ΕΠΑΛ)
					[...]	[...]	28/9/2020	
21069	ΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΑΓ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ - ΙΟΚΑΣΤΥΣ 8 - ΤΕΡΜΑ ΜΠΕΛΟΓΙΑΝΝΗ) - ΠΕΡΙΣΤΑΣΗ<- >ΓΥΜΝ. ΠΕΡΙΣΤΑΣΗΣ	ΓΥΜΝ. ΠΕΡΙΣΤΑΣΗΣ	4	ΤΑΞΙ	[...]	[...]	2/10/2020	Νέες εγγραφές. Δεν υπάρχει δρομολόγιο Ταξί - λεωφορείου που να μπορεί να εξυπηρετήσει τους συγκεκριμένους μαθητές.
					[...]	[...]	21/9/2020	
					[...]	[...]	21/9/2020	
					[...]	[...]	21/9/2020	
Αρ. πρωτ.: 612339 (2954)/04.11.2020 ΑΔΑΜ: 20REQ007592322 2020-11-05 (ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑ: 11057, 11058, 21070, 21071, 11060, 11059).								
11057	ΑΝΩ ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ - ΚΑΤΕΡΙΝΗ<- >Δ.ΣΧ. 3ο ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ (ΤΜΗΜΑ ΕΝΤΑΞΗΣ)	Δ.ΣΧ. 3ο ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ (ΤΜΗΜΑ ΕΝΤΑΞΗΣ)	2	ΤΑΞΙ	[...]	[...]	8/10/2020	Νέες εγγραφές. Τμήμα Ένταξης. Δεν υπάρχει δρομολόγιο Ταξί - λεωφορείου που να μπορεί να εξυπηρετήσει τους συγκεκριμένους μαθητές.
					[...]	[...]	8/10/2020	
11058	ΕΛΑΤΟΧΩΡΙ - ΡΗΤΙΝΗ<->ΝΗΠ. ΡΗΤΙΝΗΣ	ΝΗΠ. ΡΗΤΙΝΗΣ	2	ΤΑΞΙ	[...]	[...]	9/10/2020	Νέες εγγραφές. Είναι ολοήμερο σχολείο. Στις 16:00 δεν υπάρχει δρομολόγιο Ταξί - λεωφορείου που να μπορεί να εξυπηρετήσει τους συγκεκριμένους μαθητές.
					[...]	[...]	9/10/2020	
	ΚΟΡΙΝΟΣ - ΚΑΤΕΡΙΝΗ<- >ΕΕΕΓ-Λ	Ε.Ε.Ε.Γ-Λ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	1	ΤΑΞΙ	[...]	[...]	10/9/2020	Δεν υπάρχει δρομολόγιο Ταξί - λεωφορείου που να μπορεί να εξυπηρετήσει τους συγκεκριμένους μαθητές. (Στον αρχικό πίνακα ζητούσαν μεταφορά με ταξί, αλλά τηλεφωνικά ζήτησαν να προσπαθήσει να πηγαίνει με λεωφορείο. Αργότερα το αλλάξαν και ζήτησαν να πηγαίνει με ταξί όπως και στον αρχικό πίνακα που μου είχαν στείλει).
21071	ΕΝΤΟΣ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ (ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΑΣΤΕΡΙΟΥ 29) - ΚΑΤΕΡΙΝΗ<- >ΕΕΕΓ-Λ	Ε.Ε.Ε.Γ-Λ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	1	ΤΑΞΙ	[...]	[...]	3/11/2020	Νέα εγγραφή. Ειδικό ταξί με ράμπα φόρτωσης. Δεν υπάρχει δρομολόγιο Ταξί - λεωφορείου που να μπορεί να εξυπηρετήσει τους συγκεκριμένους μαθητές.

11060	ΝΕΟΚΑΙΣΑΡΕΙΑ - ΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ 16:00)<->Δ.ΣΧ. ΑΝΔΡΟΜΑΧΗΣ	Δ.ΣΧ. ΑΝΔΡΟΜΑΧΗΣ	1	ΤΑΞΙ	[...]	[...]	3/9/2020	Δεν υπάρχει δρομολόγιο Ταξί - λεωφορείου που να μπορεί να εξυπηρετήσει τους συγκεκριμένους μαθητές. (Είναι ολόημερο σχολείο. Στον αρχικό πίνακα ο Δ/ντης του Σχολείου ζητούσε επιστροφή με τον γονέα. Αργότερα έστειλε άλλον πίνακα όπου ζητούσε επιστροφή με ταξί.)
11059	ΓΑΝΟΧΩΡΑ-ΑΝΩ ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗΣ <->ΝΗΠ. ΑΝΩ ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗ	ΝΗΠ. Α.Α.ΙΩΑΝΝΗ	1	ΤΑΞΙ	[...]	[...]	29/10/2020	Νέα εγγραφή. Δεν υπάρχει δρομολόγιο Ταξί - λεωφορείου που να μπορεί να εξυπηρετήσει τον συγκεκριμένο μαθητή.
<p>* Σημειώνουμε ότι στην στήλη του ανωτέρω πίνακα «Λόγος νέου αιτήματος» όταν αναφέρουμε ότι «δεν υπάρχει δρομολόγιο» σημαίνει ότι τα υπό κρίση δρομολόγια μετά από λεπτομερή μελέτη του Τμήματος δεν κατέστη δυνατό να εξυπηρετηθούν από τα υφιστάμενα δρομολόγια, διότι δεν υπήρχε δυνατότητα τροποποίησης τους (των υφισταμένων), ούτε με χρήση της προαίρεσης (έλλειψη υπολοίπου), ούτε με αύξηση του αριθμού των μαθητών.</p>								

5. Η αιτούσα, κατ' εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 33 του Ν.4713/2020, επιθυμεί να προχωρήσει στην ανάθεση αυτών των δρομολογίων με διαπραγμάτευση, χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, για το χρονικό διάστημα από την υπογραφή των σχετικών συμβάσεων έως τις 30/06/2021 (τέλος σχολικού έτους 2020-2021). Με το εξεταζόμενο αίτημά της, η αιτούσα προβάλλει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«[...] λαμβάνοντας υπόψη ότι στις διατάξεις του άρθρου 33 του Ν.4713/20 (Α' 147) δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη για την ανάθεση των νέων δρομολογίων εξαιτίας νέων αναγκών που προέκυψαν μετά την προκήρυξη των διαγωνισμών και που δεν μπορούν να καλυφθούν με την παράταση συμβάσεων που ήταν σε ισχύ στις 30-6-2020, αιτούμαστε την προσφυγή στην διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης σύμφωνα με το άρθρου 32 παρ.2γ του Ν.4412/2016, επισημαίνοντας τα εξής:

Σε ότι αφορά την κατεπείγουσα ανάγκη για την ανάθεση των εν λόγω οκτώ (8) νέων δρομολογίων με την διαδικασία του άρθρου 32 παρ.2γ του Ν.4412/2016 (ΦΕΚ 147/Α/8.8.2016) έχουμε να επισημάνουμε τα εξής:

1) Με την έναρξη του νέου σχολικού έτους 2020-2021 και μετά την επικαιροποίηση των στοιχείων μεταφοράς μαθητών από τις Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Νομού Πιερίας εγκρίθηκε με την αρ. 1355/3.11.2020 (ΑΔΑ:93ΔΡ7ΛΛ-ΨΦΜ & ΑΔΑΜ:20ΑWRD007605701) απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής η τροποποίηση δρομολογίων μεταφοράς μαθητών χωρικής αρμοδιότητας Π.Ε. Πιερίας για τα σχολικά έτη 2020-2021 & 2021-2022 που αφορούν την αριθμ. 283363(1838)/07-05-2019 διακήρυξη ανοικτού διεθνούς ηλεκτρονικού δημόσιου διαγωνισμού και των ανωτέρω συμβάσεων.

2) Με την αρ. 1101/08.09.2020 (ΑΔΑ:ΨΒΣΜ7ΛΛ-9ΩΛ & ΑΔΑΜ:20ΑWRD007284137) απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής, καθώς και την αρ. 1354/3.11.2020 (ΑΔΑ:6ΦΖ17ΛΛ-Ε5Α & ΑΔΑΜ:20ΑWRD007605479) τροποποίηση αυτής, παρατάθηκαν οι συμβάσεις - πέραν αυτών του διαγωνισμού – που ήταν σε ισχύ στις 30-06-2020, οι οποίες δεν ήταν ωστόσο δυνατό να καλύψουν τις νέες ανάγκες, δεδομένου ότι τα περιθώρια για τροποποίηση υφιστάμενων δρομολογίων είναι περιορισμένα, τόσο με την προηγούμενη ΚΥΑ 24001/11-6-2013 (ΦΕΚ 1449/τ.Β/14-6-2013) όσο και με

την νέα ΚΥΑ 50025/19-9-2018 (ΦΕΚ 4217/Β'/26-9-2018).

3) Αναμφίβολα, το θεμελιώδες δικαίωμα του ανηλίκου για ακώλυτη πρόσβαση στη δωρεάν παιδεία (άρθρα 16 και 21 του Συντάγματος και της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα του Παιδιού, όπως κυρώθηκε με τον ν. 2101/1992, Α' 192), επιταγές που διαγράφουν οι συνταγματικές διατάξεις και οι υπερνομοθετικής ισχύος διατάξεις της ως άνω Διεθνούς Σύμβασης, καθιστά επιτακτική την ανάγκη μεταφοράς των μαθητών στις αντίστοιχες σχολικές μονάδες ήδη από την πρώτη μέρα της έναρξης του σχολικού έτους και ως εκ τούτου επιβάλλεται η επιλογή της συντομότερης δυνατής διαδικασίας ανάθεσης των σχετικών δρομολογίων. Επιπλέον στο άρθρο 33 του Ν.4713/20 (Α' 147), το οποίο ρυθμίζει θέματα μεταφοράς μαθητών κατά το σχολικό έτος 2020-2021, δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη για την ανάθεση των νέων δρομολογίων εξαιτίας νέων αναγκών που προέκυψαν μετά την προκήρυξη των διαγωνισμών και που δεν μπορούν να καλυφθούν με την παράταση συμβάσεων που ήταν σε ισχύ στις 30-6-2020 (πρόβλεψη που υπήρχε σε προγενέστερες νομοθετικές ρυθμίσεις π.χ. Ν.4415/2016) και ως εκ τούτου τυγχάνουν εφαρμογής οι διατάξεις του άρθρου 49 του Ν.4274/2014 (Α' 147), όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου δέκατου έβδομου παρ.2 του Ν.4286/2014 (Α' 194) περί ανάθεσης νέων δρομολογίων, σε συνδυασμό με το άρθρο 2 Κεφάλαιο Γ παρ.2 περ.ζ της αριθ. 50025/19-9-2018 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ 4217/Β'/26-9-2018).

4) Ο απρόβλεπτος χαρακτήρας των περιστάσεων στις οποίες οφείλεται το αίτημά μας αποδεικνύεται από το γεγονός ότι τα αρ. οικ.547613(2635)/06-10-20 (ΑΔΑΜ:20REQ007427018) και αρ. 612339(2954)/04-11-20 (ΑΔΑΜ:20REQ007592322) πρωτογενή αιτήματα του Τμήματος Απασχόλησης & Υποστήριξης της Εκπαίδευσης της Δ/σης Ανάπτυξης & Περιβάλλοντος για τα εν λόγω οκτώ(8) νέα δρομολόγια περιήλθαν στην υπηρεσία μας μετά την έναρξη του σχολικού έτους και οι σχετικές αποφάσεις ανάληψης υποχρέωσης εκδόθηκαν από το Τμήμα Προϋπολογισμού, Λογιστικής και Ταμειακής Διαχείρισης και διαβιβάστηκαν στο Τμήμα Προμηθειών στις 29-12-2020. Επισημαίνουμε δε ότι στα παραπάνω πρωτογενή αιτήματα και στα με αριθμό 18 στοιχεία του σκεπτικού τους, αναφέρεται ότι τα εν λόγω νέα στοιχεία μεταφοράς μαθητών του σχολικού έτους 2020-2021 διαβιβάστηκαν από τις Διευθύνσεις και Σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ΠΕ Πιερίας μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από **10-09-2020 έως και 05-10-2020 & από 06-09-2020 έως και 03-11-2020 αντίστοιχα (μετά την έναρξη του σχολικού έτους)**. **Επιπρόσθετα ένα δρομολόγιο εξ αυτών (κωδ. 11057) αφορά Τμήμα Ένταξης παιδιών με μαθησιακές δυσκολίες, των οποίων η ένταξη τους στα τμήματα αυτά είναι χρονοβόρα και προκύπτει κατά τη διάρκεια του κάθε σχολικού έτους, εφόσον διαπιστωθούν οι μαθησιακές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν από τους εκπαιδευτικούς και δύο δρομολόγια εξ αυτών (κωδ. 21070 & 21071) αφορούν το Ενιαίο Ειδικό Επαγγελματικό Γυμνάσιο – Λύκειο.**

5) Ως εκ τούτου η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας/Περιφερειακή Ενότητα Πιερίας ουδεμία ευθύνη φέρει για το γεγονός ότι τα εν λόγω οκτώ (8) νέα δρομολόγια δεν συμπεριλήφθηκαν στην αρχική διακήρυξη, σχολικών ετών 2019-2020, 2020-2021 & 2021-2022 δεδομένου ότι οι σχετικές έγγραφες ενημερώσεις περιήλθαν στην υπηρεσία μας μετά την έναρξη του τρέχοντος σχολικού έτους 2020-2021. Επίσης δεν κατέστη δυνατό να καλυφθούν με την τροποποίηση των δρομολογίων είτε των συμβάσεων του διεθνούς διαγωνισμού, είτε των συμβάσεων παράτασης, που είναι σε ισχύ.

Πρόβλεψη για δικαιώματα προαίρεσης για νέα δρομολόγια στην αριθμ.283363(1838)/07-05-2019 (ΑΔΑΜ:19PROC004914902) διακήρυξη δεν υπάρχει για το λόγο ότι δεν προβλέπεται από την αριθμ.50025/19-9-2018 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ 4217/Β'/26-9-2018) (προβλέπονται μόνο δικαιώματα προαίρεσης για τροποποίηση υφιστάμενων δρομολογίων και δικαιώματα προαίρεσης για τη δυνατότητα

παράτασης του αντικειμένου της σύμβασης για διάστημα μέχρι πέντε (5) μήνες, με αντίστοιχη αύξηση του συμβατικού αντικειμένου, μέχρι την ολοκλήρωση του επόμενου διαγωνισμού μεταφοράς μαθητών).

6) Με βάση τα στοιχεία των προηγούμενων διαγωνισμών που προκηρύχθηκαν από την υπηρεσία μας για το έργο της μεταφοράς μαθητών Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης από την υπηρεσία μας προκύπτει ότι μεσολαβεί μεγάλο χρονικό διάστημα από την προκήρυξη των διαγωνισμών έως την τελική απόφαση ανάθεσης και την έκβαση του προσυμβατικού ελέγχου του διαγωνισμού από τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, γεγονός που καθιστά αναποτελεσματική και την διαδικασία ανάθεσης (συντετμημένη προθεσμία) της παρ.3 του άρθρου 27 του Ν.4412/2016.

Ενδεικτικά παραθέτουμε τα εξής παραδείγματα:

- Διακήρυξη μεταφοράς μαθητών σχολικών ετών 2016-19 (αριθμ.οικ.211326(2163)/19-5-16 ΑΔΑΜ: ΑΔΑΜ:16PROC004468092): προκηρύχθηκε στις 19-05-2016 και η απόφαση ανάθεσης στους οριστικούς αναδόχους εκδόθηκε στις 07-02-2017 (αριθμ.202/2017, ΑΔΑ: 7Θ5Ω7ΛΛ-5ΨΝ).
- Διακήρυξη μεταφοράς μαθητών σχολικών ετών 2019-22 (αρ. οικ. 225684(1393)/08-04-19 ΑΔΑΜ:19REQ004754036)): προκηρύχθηκε στις 08-04-2019, η απόφαση ανάθεσης στους οριστικούς αναδόχους εκδόθηκε στις 15-10-2019 (αριθμ. 2257/15-10-2019, ΑΔΑ:61Σ47ΛΛ-ΩΥΗ & ΑΔΑΜ:19ΑWRD005953626), και ο προσυμβατικός έλεγχος ολοκληρώθηκε στις 09-01-20 (αρ 12ΠΣ/02-12-2019 και 1ΠΣ/09-01-2020 Πράξεις του Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου στο Νομό Πιερίας).

Ως εκ τούτου και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 49 του Ν.4274/2014 (Α' 147), όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου δέκατου έβδομου παρ.2 του Ν.4286/2014 (Α' 194) περί ανάθεσης νέων δρομολογίων, σε συνδυασμό με το άρθρο 2 Κεφάλαιο Γ παρ.2 περ.ζ της αριθ. 50025/19-9-2018 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ 4217/Β'/26-9-2018) **αιτούμαστε την ανάθεση των ανωτέρω οκτώ (8) νέων δρομολογίων για το αναγκαίο χρονικό διάστημα έως την λήξη του σχολικού έτους 2020-2021 (ήτοι 30-06-2021) με προσφυγή στην διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης σύμφωνα με το άρθρου 32 παρ.2γ του Ν.4412/2016 (ΦΕΚ 147/Α/8.8.2016)».**

II. Νομικό πλαίσιο

6. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, προβλέπεται ότι:

«2. Η Αρχή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες: [...] γ) [...] Ειδικότερα: [...] δδ) Οι αποφάσεις των αναθετουσών Αρχών που αφορούν την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με την περίπτωση β' της παρ. 2 του άρθρου 26 και τα άρθρα 32 και 269 του Ν. 4412/2016 (Α' 147) εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές emπίπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2014/24/ΕΚ και 2014/25/ΕΚ, οι οποίες ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη με το Ν. 4412/2016. Κατά την άσκηση της εν λόγω αρμοδιότητας η Αρχή λαμβάνει υπόψη της τις γενικές αρχές του ενωσιακού και εθνικού δικαίου. Η εν λόγω αρμοδιότητα ασκείται μέσα «προθεσμία είκοσι (20) εργασίμων ημερών» από την περιέλευση του σχεδίου απόφασης στην Αρχή, συνοδευόμενου από όλα τα στοιχεία στα οποία θεμελιώνεται, κατά περίπτωση, η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, με μέριμνα της αναθέτουσας αρχής.

Με την άπρακτη παρέλευση της ως άνω προθεσμίας τεκμαίρεται η σύμφωνη γνώμη τη Αρχής. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και ιδίως λόγω της πολυπλοκότητας της υπό ανάθεση σύμβασης, η Αρχή δύναται με απόφαση της, η οποία κοινοποιείται στην αιτούσα αναθέτουσα αρχή, να παρατείνει άπαξ την ως άνω προθεσμία για δεκαπέντε (15) επιπλέον «εργάσιμες» ημέρες. [...]

7. Η διάταξη του άρθρου 1 παράγραφος 2 του ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» (ΦΕΚ Α' 147/8.8.2016) ορίζει ότι: "Ο παρών νόμος θεσπίζει κανόνες: α) για τις διαδικασίες προγραμματισμού και σύναψης δημοσίων συμβάσεων και διαγωνισμών μελετών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου Ι (άρθρα 2 έως 221) [...] Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται, με την επιφύλαξη των παραγράφων 3 έως 7, σε όλες τις συμβάσεις των περιπτώσεων α' και β', ανεξαρτήτως είδους και εκτιμώμενης αξίας αυτών, εκτός αν άλλως ορίζεται στις επιμέρους διατάξεις αυτού".

8. Στο άρθρο 2 παράγραφος 1 του ν. 4412/2016, το οποίο ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο τις αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου 2 και του άρθρου 33 παρ. 1 εδάφιο β' της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

"1. Για τους σκοπούς του παρόντος εφαρμόζονται οι ακόλουθοι ορισμοί: 1) α) ως «αναθέτουσες αρχές» νοούνται το κράτος, οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή οι ενώσεις μιας ή περισσότερων από αυτές τις αρχές ή ενός ή περισσότερων από αυτούς τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου [...]

5) ως «δημόσιες συμβάσεις» και ως «συμβάσεις έργων, υπηρεσιών και προμηθειών» νοούνται οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή ενός ή περισσότερων αναθετουσών αρχών/ αναθετόντων φορέων, αντίστοιχα, και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών, [...]

9) ως «δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών» και ως «συμβάσεις υπηρεσιών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών, πλην των αναφερομένων στην περίπτωση 6. (α) ως «δημόσιες συμβάσεις εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών» νοούνται αυτές με αντικείμενο την εκπόνηση μελετών και την παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών κατά την έννοια των στοιχείων α' και β', αντίστοιχα, της περίπτωσης 6 της παραγράφου 3, σύμφωνα με το Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Γ', όταν οι μελέτες δεν εκπονούνται και οι υπηρεσίες δεν παρέχονται από το προσωπικό της αναθέτουσας αρχής, (β) ως «δημόσιες συμβάσεις γενικών υπηρεσιών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών, πλην των αναφερομένων στην υποπερίπτωση α' της παρούσας περίπτωσης, [...]"

9. Η διάταξη του άρθρου 5 ("Κατώτατα όρια (άρθρο 4 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2170") του ίδιου ως άνω νόμου ορίζει ότι:

"Ως κατώτατα όρια, σε συνάρτηση προς την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, εκτός ΦΠΑ, ορίζονται τα ακόλουθα: (...) γ) 209.000€ για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές. Το κατώτατο όριο αυτό εφαρμόζεται επίσης στις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών που ανατίθενται από κεντρικές κυβερνητικές αρχές οι οποίες δραστηριοποιούνται στον τομέα της άμυνας, όταν οι συμβάσεις αυτές αφορούν προϊόντα που δεν εμπίπτουν στο Παράρτημα ΙΙΙ του Προσαρτήματος Α', [...]"

Συναφώς επισημαίνεται ότι, με βάση τις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/1828 της Επιτροπής της 30^{ης} Οκτωβρίου 2019 «για την τροποποίηση της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τα κατώτατα όρια εφαρμογής για τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων», το ως άνω ποσό, από 01.01.2020 αναπροσαρμόστηκε στις 214.000 ευρώ.

10. Στις διατάξεις του άρθρου 6 (*“Μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης (άρθρο 5 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)”*) του ίδιου ως άνω νόμου προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

“1. Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, χωρίς ΦΠΑ, όπως εκτιμάται από την αναθέτουσα αρχή, συμπεριλαμβανομένου κάθε τυχόν δικαιώματος προαίρεσως ή τυχόν παρατάσεων της σύμβασης, όπως ορίζουν ρητά τα έγγραφα της σύμβασης. [...]

3. Η επιλογή της χρησιμοποιούμενης μεθόδου για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης δεν γίνεται με σκοπό την αποφυγή της εφαρμογής οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος νόμου. Η σύμβαση δεν κατατέμενεται κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η εφαρμογή οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος νόμου, εκτός αν αυτό δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους.

4. Η εκτιμώμενη αξία ισχύει τη στιγμή της αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού ή, στις περιπτώσεις όπου δεν προβλέπεται προκήρυξη διαγωνισμού, τη στιγμή που η αναθέτουσα αρχή εκκινεί τη διαδικασία σύναψης σύμβασης, για παράδειγμα ερχόμενη σε επαφή με οικονομικούς φορείς για τους σκοπούς της σύναψης της σύμβασης, όπου ενδείκνυται κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο άρθρο 61. [...]

8. Όταν προτεινόμενο έργο ή προτεινόμενη παροχή υπηρεσιών μπορεί να οδηγήσει σε ανάθεση συμβάσεων υπό τη μορφή χωριστών τμημάτων, λαμβάνεται υπόψη η συνολική εκτιμώμενη αξία όλων αυτών των τμημάτων. Όταν η συνολική αξία των τμημάτων ισούται ή υπερβαίνει το κατώτατο όριο που προβλέπεται στο άρθρο 5, το παρόν Βιβλίο (άρθρα 3 έως 221) εφαρμόζεται στην ανάθεση κάθε τμήματος. [...]

10. Κατά παρέκκλιση από τα προβλεπόμενα στις παραγράφους 8 και 9, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν συμβάσεις για μεμονωμένα τμήματα κατά τις διατάξεις του παρόντος Βιβλίου, λαμβάνοντας υπόψη την εκτιμώμενη αξία μόνο του τμήματος, εφόσον αυτή, χωρίς ΦΠΑ, είναι μικρότερη από 80.000 ευρώ για προμήθειες ή υπηρεσίες ή από 1.000.000 ευρώ για έργα. Πάντως, η συνολική αξία των τμημάτων που ανατίθενται με αυτόν τον τρόπο, δεν υπερβαίνει το 20 % της συνολικής αξίας όλων των τμημάτων στις οποίες έχει διαιρεθεί το προτεινόμενο έργο, η προτεινόμενη απόκτηση ομοιογενών αγαθών ή η προτεινόμενη παροχή υπηρεσιών. [...]”

11. Στη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, η οποία ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπεται ότι:

“2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: [...] γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη”.

12. Επίσης, παρατίθενται σχετικές με την κρινόμενη υπόθεση διατάξεις του εθνικού νομικού πλαισίου για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών δημοσίων σχολείων από τις Περιφέρειες της χώρας:

12.1 Στο άρθρο 33 του ν. 4713/2020 (Α' 147/29.7.2020) προβλέπεται ότι:

«Μεταφορά μαθητών κατά το σχολικό έτος 2020-2021

1. Στις περιπτώσεις των εκκρεμών έως την έναρξη του σχολικού έτους 2020 - 2021 διαγωνισμών, τους οποίους προκήρυξαν οι Περιφέρειες για τη μεταφορά μαθητών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δημοσίων σχολείων, η Οικονομική Επιτροπή μπορεί, κατ' εξαίρεση των κείμενων διατάξεων, να αποφασίζει την ανάθεση της εκτέλεσης των σχετικών δρομολογίων στους προσωρινούς μειοδότες ή προσωρινούς αναδόχους μέχρι την ολοκλήρωση των διαγωνισμών με την υπογραφή των οικείων συμβάσεων και πάντως το αργότερο μέχρι τις 30.6.2021.

2. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες:

α) δεν κατέστη εφικτό από τις οικείες Περιφέρειες να προκηρύξουν διαγωνισμούς,

β) προέκυψαν νέες ανάγκες μετά από την προκήρυξη των διαγωνισμών,

γ) υπάρχουν αδιάθετα δρομολόγια για τα οποία είτε δεν υποβλήθηκαν προσφορές είτε οι υποβληθείσες προσφορές κρίθηκαν μη κατάλληλες,

δ) δεν έχουν αναδειχθεί μειοδότες ή προσωρινοί ανάδοχοι στους εκκρεμείς διαγωνισμούς,

η Οικονομική Επιτροπή μπορεί με απόφασή της να παρατείνει έως τις 30.6.2021, την εκτέλεση των συμβάσεων που ήταν σε ισχύ στις 30.6.2020.

Εφόσον δεν είναι δυνατή, για οποιονδήποτε λόγο, η παράταση της εκτέλεσης των συμβάσεων, η Οικονομική Επιτροπή δύναται να αναθέτει το σχετικό έργο με αιτιολογημένη πράξη της, ακολουθώντας τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με το άρθρο 32 του ν. 4412/2016 (Α' 147), λαμβάνοντας υπόψη κριτήρια οικονομικότητας και εξασφάλισης συνθηκών γνησίου ανταγωνισμού».

3. Οι δαπάνες μεταφοράς μαθητών δημοσίων σχολείων, που αφορούν και πραγματοποιούνται μέχρι και το σχολικό έτος 2020 - 2021, καταβάλλονται νόμιμα μέχρι τη σύναψη της σχετικής σύμβασης μεταφοράς, εφόσον ο οικείος Περιφερειάρχης βεβαιώνει με σχετική πράξη του την εκτέλεση της μεταφοράς των μαθητών και εφόσον το ύψος της σχετικής δαπάνης είναι σύμφωνο με την απόφαση ανάθεσης της οικείας Οικονομικής Επιτροπής.

4. Στις ανωτέρω περιπτώσεις, το συμβατικό κόστος εκάστου δρομολογίου δεν μπορεί να υπερβαίνει τη μέγιστη αποζημίωση που προκύπτει από την εφαρμογή της υπ' αρ. 50025/2018 (Β' 4217) κοινής υπουργικής απόφασης.

5. Τα κατακυρωτικά έγγραφα των προσωρινών μειοδοτών των ηλεκτρονικών διαγωνισμών μεταφοράς μαθητών των παρ. 1 και 2, όπως αυτά ορίζονται από τον ν. 4412/2016, γίνονται αποδεκτά, εφόσον κατατεθούν σε φυσική μορφή ενώπιον της Οικονομικής Επιτροπής, μετά από απόφασή της και σε χρόνο τον οποίο αυτή ορίζει».

12.2 Στο άρθρο 2 Κεφάλαιο Γ' (Μεταφορά μαθητών με δημόσια σύμβαση υπηρεσιών) παρ. 2 της Κ.Υ.Α. υπ' αριθ. 50025/19.9.2018 με τίτλο "Μεταφορά μαθητών δημοσίων σχολείων από τις Περιφέρειες" (ΦΕΚ Β' 4217/26.9.2018) προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

"2. Κανόνες διαδικασίας σύναψης και εκτέλεσης σύμβασης.

Η διαδικασία σύναψης, η εποπτεία και η παρακολούθηση της σύμβασης διενεργούνται με βάση τις ισχύουσες διατάξεις του ν. 4412/2016.

α. Ο διαγωνισμός προκηρύσσεται κατ' ελάχιστον έξι μήνες πριν την έναρξη των δρομολογίων με βάση τα στοιχεία της παρ. 1.β. του άρθρου 5.

β. Η διάρκεια της σύμβασης ορίζεται από ένα (1) έως τρία (3) έτη αρχής γενομένης από την έναρξη του σχολικού έτους αφετηρίας. Οι προσφορές των υποψηφίων αναδόχων υποβάλλονται ανά τμήμα το οποίο συνίσταται από ένα ή περισσότερα δρομολόγια μονής διαδρομής ή μετ' επιστροφής με ποσοστό έκπτωσης επί τοις εκατό (%) σε ακέραιες μονάδες. Ένα ή περισσότερα τμήματα μπορούν να συνιστούν ομάδες δρομολογίων.

[...]

στ. Στο διαγωνισμό προβλέπονται δικαιώματα προαίρεσης, που καθορίζονται ως εξής:

στ.1) Ποσοστό προαίρεσης που καθορίζεται σύμφωνα με τον προϋπολογισμό της κάθε Περιφέρειας και αναγράφεται σαφώς και ρητά στην προκήρυξη και τη διακήρυξη του διαγωνισμού, για την τροποποίηση των υφιστάμενων δρομολογίων (δηλαδή μείωση ή αύξηση των χιλιομέτρων των δρομολογίων ή μερική αλλαγή διαδρομής που οφείλεται στην ανάγκη να εξυπηρετηθούν νέοι μαθητές κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της σύμβασης ή σε κάποια απρόβλεπτη ανάγκη π.χ. εκτέλεση δημόσιων έργων επί οδοστρωμάτων), όπως και για την ύπαρξη συνοδού, όπου προκύπτει ανάγκη κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης. Η επιφύλαξη περί ασκήσεως του δικαιώματος προαίρεσης, όπως και η δυνατότητα διακοπής της σύμβασης λόγω κατάρτησης δρομολογίου πρέπει να αναφέρεται ρητά στην προκήρυξη και στην αναλυτική διακήρυξη του διαγωνισμού. Σε κάθε περίπτωση, εφαρμοστέες είναι οι σχετικές διατάξεις του ν. 4412/2016 περί εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων γενικών υπηρεσιών.

στ.2) Δυνατότητα χρονικής παράτασης του αντικειμένου της σύμβασης για διάστημα μέχρι πέντε (5) μήνες, με αντίστοιχη αύξηση του συμβατικού αντικειμένου, μέχρι την ολοκλήρωση του επόμενου διαγωνισμού μεταφοράς μαθητών. Η δυνατότητα παράτασης της διάρκειας της σύμβασης πρέπει να αναφέρεται ρητά στην προκήρυξη και τη διακήρυξη του διαγωνισμού. Οι διαδικασίες του διαγωνισμού καθορίζονται λαμβανομένου υπόψη και του ποσού της προαίρεσης, η αξία του οποίου λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της συνολικής εκτιμώμενης αξίας της δημόσιας σύμβασης. Σε κάθε περίπτωση, οι τροποποιήσεις των συμβάσεων κατά τη διάρκεια τους διέπονται από τις ρυθμίσεις του άρθρου 132 του ν. 4412/2016.

ζ. Για την ανάθεση των συμβάσεων μεταφοράς μαθητών οι Περιφέρειες μπορούν να προσφεύγουν στις διαδικασίες των άρθρων 27, 28, 29, 32, 117 και 118 του ν. 4412/2016. Επίσης ανάλογα με το είδος, το μέγεθος και τα χαρακτηριστικά των παρεχόμενων υπηρεσιών, καθώς και τη χρονική διάρκεια αυτών, οι Περιφέρειες δύνανται να συνάπτουν συμβάσεις μεταφοράς μαθητών στο πλαίσιο δυναμικού συστήματος αγορών ή συμφωνίας-πλαίσιο με βάση τις προβλέψεις των άρθρων 33 και 39 του ν. 4412/2016 αντίστοιχα."

Τέλος, στο άρθρο 5 (με τον τίτλο "Αρμόδια Όργανα") της ως άνω Κ.Υ.Α. προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

"Ως αρμόδια όργανα για την πραγματοποίηση των προβλεπόμενων ενεργειών της παρούσας είναι τα εξής: 1. Ο Διευθυντής της σχολικής μονάδας: α. βεβαιώνει τους δικαιούχους μεταφοράς μαθητές, κατόπιν εξακρίβωσης της απόστασης της παρ. 1 του άρθρου 1. [...] β. διαβιβάζει προς στην Περιφέρεια και κοινοποιεί στην οικεία Δ/ση Εκπαίδευσης έως και την 31η Ιανουαρίου κατάσταση των

εκτιμώμενων δικαιούχων μεταφοράς μαθητών του επόμενου σχολικού έτους, βασιζόμενος στα στοιχεία των μαθητών του τρέχοντος έτους καθώς και στην πρόβλεψη για τις αναμενόμενες αποχωρήσεις και νέες εγγραφές. [...]

2. Η Περιφέρεια είναι αρμόδια: α. [...] β. για την τελική κατάρτιση των απαιτούμενων δρομολογίων για τη μεταφορά μαθητών, με ανάλυση των στοιχείων των δικαιούχων μεταφοράς μαθητών που λαμβάνει από τις αρμόδιες Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, και ιδιαίτερα για την κοστολόγησή τους, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του κεφ. Β και τις παραγράφους 2 και 3 του κεφ. Γ, του άρθρου 2 της παρούσας, καθώς και την ακρίβεια των στοιχείων που περιλαμβάνονται σ' αυτήν, [...]"

III. Νομική Εκτίμηση

13. Το υπό εξέταση αίτημα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, η οποία ως ΟΤΑ β' βαθμού αποτελεί αναθέτουσα αρχή κατά τις προπαρατεθεισες διατάξεις του άρθρου 2 παράγραφος 1 περίπτωση 1(α) του ν. 4412/2016, αφορά στη σύναψη δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών και δη γενικών υπηρεσιών κατά την έννοια των προπαρατεθεισών διατάξεων του άρθρου 2 παράγραφος 1 περίπτωση 9(β) του ν. 4412/2016, η οποία ενσωματώνει την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 1 περ. 9 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ. Σημειώνεται ότι, αναθέτουσα αρχή της εξεταζόμενης δημόσιας σύμβασης θεωρείται η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και όχι η Περιφερειακή Ενότητα (Π.Ε.) Πιερίας της εν λόγω Περιφέρειας, η οποία είναι αρμόδια για την ανάθεση και εκτέλεση της υπόψη σύμβασης, καθώς, όπως αναφέρεται και στο συμπληρωματικό έγγραφο που προσκόμισε η αιτούσα, η Π.Ε. Πιερίας δεν έχει ορισθεί αναθέτουσα αρχή ως χωριστή επιχειρησιακή μονάδα κατά την έννοια των διατάξεων της παραγράφου 2 του άρθρου 6 ν. 4412/2016 και της κατ' εξουσιοδότηση αυτών εκδοθείσας ΚΥΑ υπ' αριθμ. 75555/289/6.7.2017 «Καθορισμός κριτηρίων υπαγωγής στην έννοια της "χωριστής επιχειρησιακής μονάδας ανεξαρτήτως υπεύθυνης για τη σύναψη συμβάσεων της ίδιας ή ορισμένων κατηγοριών αυτών" του άρθρου 6, παρ. 2, εδάφιο β' του ν. 4412/2016» (ΦΕΚ Β' 2336).

Εν προκειμένω, πρόκειται για διαδικασία διαπραγμάτευσης για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών, εκτιμώμενης αξίας 28.477,05 € χωρίς ΦΠΑ και 38.842,70 € συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ και δικαιώματος προαίρεσης 10%. Δεδομένου ότι, όπως προκύπτει από τα συμπληρωματικά στοιχεία που προσκόμισε η αιτούσα, η συνολική εκτιμώμενη αξία των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών σχολικού έτους 2020-21, ανέρχεται συνολικά στο ποσό των 2.158.910,95 ευρώ χωρίς ΦΠΑ συμπεριλαμβανομένων δικαιωμάτων προαίρεσης, το οποίο υπερβαίνει τα κατώτατα όρια του άρθρου 5 του ν. 4412/2016, ποσού 214.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ, για τις δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών των μη κεντρικών αναθετουσών αρχών, όπως η αιτούσα, προκύπτει ότι συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής για την παροχή της σύμφωνης γνώμης της κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011 ως ισχύει (πρβλ. σχετικώς και Δ94/2020 γνώμη της Αρχής).

Όπως επικαλείται η αιτούσα, «Το ανωτέρω ποσό (των 2.158.910,95 ευρώ) αναλύεται σε 1.262.653,43 € προϋπολογισμός χωρίς ΦΠΑ του συνόλου των ενεργών συμβάσεων και 896.257,52 € τα δικαιώματα προαίρεσης που αφορούν μόνο τις συμβάσεις του διεθνούς διαγωνισμού σχολικών ετών 2020-2021 και 2021-2022, τα οποία είχαν προβλεφθεί στην αρχική διακήρυξη για την κάλυψη τυχόν τροποποιήσεων λόγω αύξησης των χιλιομέτρων των δρομολογίων ή μερική αλλαγή διαδρομής που θα οφείλεται στην ανάγκη να εξυπηρετηθούν νέοι μαθητές.

Επίσης επισημαίνεται ότι το ανωτέρω ποσό (λόγω αναστολής λειτουργίας των σχολείων εξαιτίας του covid) εκτιμάται βάσει των πραγματικών ημερών λειτουργίας των σχολικών μονάδων έως τις 22-01-2021. Από τις 25-01-2021 και πέρα ο υπολογισμός προέκυψε θεωρώντας ότι οι βαθμίδες της εκπαίδευσης θα λειτουργήσουν στο σύνολό τους. [...] Επί του παρόντος, οι δεσμεύσεις (έτους 2021) για την κάλυψη των αναγκών μεταφοράς μαθητών με δημόσιες συμβάσεις το υπόλοιπο του σχολικού έτους 2020 – 2021, ήτοι το διάστημα Ιανουάριος – Ιούνιος 2021, ανέρχονται σε 1.950.140,17 €, με ΦΠΑ. Οι πιστώσεις αυτές έχουν δεσμευθεί με την Α/Α 888 απόφαση ανάληψης υποχρέωσης, υπ' αριθ. πρωτ. οικ.2849(94)/4-1-2021 (ΑΔΑ: Ε0ΘΙ7ΛΛ-1Δ3). Το ύψος των δεσμεύσεων προκύπτει: (α) από παλαιότερη (έτους 2019) εκτίμηση του αρμοδίου Τμήματος Απασχόλησης & Υποστήριξης της Εκπαίδευσης, η οποία είχε εγκριθεί από την Οικονομική Επιτροπή της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (αριθ. 749/2019 απόφαση έγκρισης πολυετούς διάθεσης πιστώσεων της Ο.Ε. - ΑΔΑ: 6ΥΜΩ7ΛΛ-ΘΨ2) και (β) από τη μέγιστη εκτιμώμενη επιβάρυνση (σχολικού έτους 2020-2021) από τα οκτώ νέα δρομολόγια των πρωτογενών αιτημάτων με ΑΔΑΜ 20REQ007427018 & 20REQ007592322, τα οποία αποτελούν το αντικείμενο της παρούσας αλληλογραφίας, εφόσον αυτά συμβασιοποιηθούν στο σύνολο τους. Η πραγματική βέβαια επιβάρυνση από τη μεταφορά μαθητών με συμβάσεις υπολείπεται κατά πολύ των αρχικών δεσμεύσεων (ειδικά στο τρέχον σχολικό έτος με αναστολή, κατά καιρούς, λειτουργίας των σχολικών μονάδων και μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ στις μεταφορές).

Η εκτιμώμενη επιβάρυνση μόνο από τα προς ανάθεση οκτώ (8) νέα δρομολόγια ανέρχεται σε 38.842,70 € με ΦΠΑ, που αντιστοιχεί στο 2% περίπου της προαναφερθείσας δέσμευσης πιστώσεων για μεταφορά μαθητών με δημόσιες συμβάσεις, το χρονικό διάστημα Ιανουάριος – Ιούνιος 2021».

14. Επισημαίνεται ότι η διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 30 και 31 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ, και ήδη άρθρα 26 και 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, περιπτώσεις (αντίστοιχα άρθρα 24 και 25 π.δ/τος 60/2007 και ήδη άρθρα 26 και 32 του ν. 4412/2016). Περαιτέρω επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω διατάξεις, στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από την βασική ρύθμιση, ήτοι από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αρχής της διαφάνειας, του ελεύθερου ανταγωνισμού, της αποφυγής των διακρίσεων και της ίσης μεταχείρισης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συστατικής ερμηνείας.

Συγκεκριμένα, προκειμένου η Οδηγία 2004/18/ΕΚ, συναφώς δε και η Οδηγία 2014/24/ΕΕ, να μην απωλέσει την πρακτική αποτελεσματικότητά της, τα κράτη μέλη και οι αναθέτουσες αρχές τους δεν επιτρέπεται να προβλέπουν περιπτώσεις προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση που δεν προβλέπονται από την εν λόγω οδηγία ή να συνοδεύουν τις ρητώς προβλεπόμενες από την οδηγία αυτή περιπτώσεις με νέους όρους που έχουν ως αποτέλεσμα να καθιστούν ευκολότερη την προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία (βλ. ΔΕΕ, αποφάσεις της 18ης Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, σκέψη 13 και της 13ης Ιανουαρίου 2005, C-84/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλ. 2005, I-13947, σκέψη 48).

15. Περαιτέρω, γίνεται δεκτό ότι κάθε αναθέτουσα αρχή έχει μεν ευχέρεια, κατ' απόκλιση από το γενικό κανόνα διενέργειας ανοικτού ή κλειστού διαγωνισμού, να συνάπτει δημόσια σύμβαση με προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση της σχετικής προκήρυξης, μόνον όμως εφόσον συντρέχουν οι προς τούτο νόμιμες προϋποθέσεις, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται και η κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε γεγονότα απρόβλεπτα και δη

μη απορρέοντα από δική της ευθύνη. Η σχετική απόφαση της αναθέτουσας αρχής πρέπει να φέρει πλήρη και ειδική αιτιολογία, αναφερόμενη στους λόγους για τους οποίους αποφασίζεται η προσφυγή στην συγκεκριμένη εξαιρετική διαδικασία (βλ. ΣτΕ 1747/2011).

Επιπλέον, το Ελεγκτικό Συνέδριο δέχεται ότι απρόβλεπτες περιστάσεις είναι τα γεγονότα που δεν μπορούν αντικειμενικά με βάση τα διδάγματα της ανθρώπινης πείρας και λογικής να προβλεφθούν, είναι δε ανεξάρτητα της βούλησης της αναθέτουσας αρχής και δεν πρέπει να απορρέουν από έλλειψη προγραμματισμού και επιμέλειας αυτής (βλ. ενδεικτικά πράξεις ΕλΣυν 91, 105, 171, 191, 200, 205 και 214/2007, 15 και 74/2008 υπό το (προϊσχύσαν) καθεστώς της διάταξης του άρθρου 25 περ. 1 υποπερ. γ' του π.δ/τος 60/2007, το οποίο είχε ενσωματώσει στο εθνικό δίκαιο την Οδηγία 2004/18/ΕΚ, την οποία και κατήργησε η Οδηγία 2014/24/ΕΕ που ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με το ν. 4412/2016).

16. Ειδικότερα, κατά την πάγια νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, «ως απρόβλεπτες περιστάσεις νοούνται εκείνα τα αιφνίδια πραγματικά γεγονότα, τα οποία, ακριβώς επειδή δεν μπορούσαν να είναι γνωστά στην αναθέτουσα αρχή, ούτε ανάγονται στη σφαίρα της ευθύνης της, κατέστησαν ανέφικτο τον έγκαιρο από την ίδια προγραμματισμό των αναγκών για την αντιμετώπισή τους ενεργειών. Περαιτέρω, η επίκληση της κατεπείγουσας ανάγκης δικαιολογείται για την ανάθεση εκείνων μόνο των εργασιών, που είναι απολύτως αναγκαίες για την άμεση εξυπηρέτηση των συγκεκριμένων αναγκών που προέκυψαν εξαιτίας των απρόβλεπτων γεγονότων, και όχι για την κάλυψη των τακτικών αναγκών της. Σε κάθε περίπτωση, οι διατάξεις που αφορούν στην ανάθεση με διαδικασία διαπραγμάτευσης πρέπει να ερμηνεύονται συσταλτικά, καθόσον εισάγουν παρεκκλίσεις από την εφαρμογή των κανόνων που διέπουν την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, το δε βάρος απόδειξης, ότι πράγματι συντρέχουν σωρευτικώς οι εξαιρετικές περιστάσεις που δικαιολογούν την εκάστοτε παρέκκλιση, φέρει η αναθέτουσα αρχή η οποία κάθε φορά τις επικαλείται» (βλ. ΕλΣυν. Ζ' Κλιμάκιο πράξη 164/2018 και Τμήμα VI απόφαση 1326/2018 και τις εκεί παραπομπές σε ΕλΣυν. Τμ. Μειζ. Επτ. Συνθ. 707/2013, VI Τμ. 3015, 3217/2012, κ.ά.).

17. Η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 συνέχεται με τη σωρευτική συνδρομή πέντε προϋποθέσεων και συγκεκριμένα των εξής:

i) την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης που δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, όπως πχ. η ανοικτή ή κλειστή διαγωνιστική διαδικασία,

ii) την ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης,

iii) την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και της κατεπείγουσας ανάγκης που ανακύπτει,

iv) το ότι οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη, και τέλος,

v) την ανάθεση της εν λόγω σύμβασης στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο.

Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης εάν δεν πληρούται μία από τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις ως προς το κατεπείγον, δεν δικαιολογείται η προσφυγή της αναθέτουσας αρχής στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης (βλ. αποφάσεις ΔΕΕ της 2ας Αυγούστου 1993, C-107/92, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψη 12, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, σκέψη 14).

18. Αξιολογώντας, εν προκειμένω, τη συνδρομή των ανωτέρω προϋποθέσεων εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 στην κρινόμενη υπόθεση, προκύπτουν τα ακόλουθα:

(i) Ως προς την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης η οποία δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων:

Η επικαλούμενη από την αιτούσα κατεπείγουσα ανάγκη αφορά στην κάλυψη νέων αναγκών μεταφοράς μαθητών, ήτοι 8 νέων δρομολογίων μεταφοράς μαθητών, χωρικής αρμοδιότητας της Π.Ε. Πιερίας, για το σχολικό έτος 2020-2021, συνολικής εκτιμώμενης αξίας 28.477,05 € χωρίς ΦΠΑ και 38.842,70 € συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ και δικαιώματος προαίρεσης 10%, για το χρονικό διάστημα από την υπογραφή των σχετικών συμβάσεων έως τη λήξη του σχολικού έτους (έως τις 30-06-2021), τα οποία προέκυψαν μετά την προκήρυξη και συμβασιοποίηση του διενεργηθέντος ανοικτού ηλεκτρονικού διαγωνισμού για την ανάθεση υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για τα σχολικά έτη 2019 – 2020, 2020 – 2021 και 2021 – 2022.

Πρόκειται για νέα δρομολόγια, όπως αυτά αποτυπώνονται στους παρατεθέντες (υπό σελ. 3 έως 6 της παρούσας), ΠΙΝΑΚΕΣ με αριθμ. 1 και 2, και τα οποία αντιστοιχούν, όπως προαναφέρθηκε, σε αιτήματα Διευθυντών Σχολικών Μονάδων που απεστάλησαν στην αρμόδια Διεύθυνση μετά την έναρξη του σχολικού έτους 2020-2021 (από τον Σεπτέμβριο μέχρι και τις αρχές Νοεμβρίου 2020).

Σύμφωνα με την αιτούσα: ««[...] λαμβάνοντας υπόψη ότι στις διατάξεις του άρθρου 33 του Ν.4713/20 (Α' 147) δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη για την ανάθεση των νέων δρομολογίων εξαιτίας νέων αναγκών που προέκυψαν μετά την προκήρυξη των διαγωνισμών και που δεν μπορούν να καλυφθούν με την παράταση συμβάσεων που ήταν σε ισχύ στις 30-6-2020, αιτούμαστε την προσφυγή στην διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης σύμφωνα με το άρθρου 32 παρ.2γ του Ν.4412/2016, επισημαίνοντας τα εξής: **Σε ό,τι αφορά την κατεπείγουσα ανάγκη** για την ανάθεση των εν λόγω οκτώ (8) νέων δρομολογίων με την διαδικασία του άρθρου 32 παρ.2γ του Ν.4412/2016 (ΦΕΚ 147/Α/8.8.2016) έχουμε να επισημάνουμε τα εξής:

1) Με την έναρξη του νέου σχολικού έτους 2020-2021 και μετά την επικαιροποίηση των στοιχείων μεταφοράς μαθητών από τις Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Νομού Πιερίας εγκρίθηκε με την αρ. 1355/3.11.2020 (ΑΔΑ:93ΔΡ7ΛΛ-ΨΦΜ & ΑΔΑΜ:20ΑWRD007605701) απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής η τροποποίηση δρομολογίων μεταφοράς μαθητών χωρικής αρμοδιότητας Π.Ε. Πιερίας για τα σχολικά έτη 2020-2021 & 2021-2022 που αφορούν την αριθμ. 283363(1838)/07-05-2019 διακήρυξη ανοικτού διεθνούς ηλεκτρονικού δημόσιου διαγωνισμού και των ανωτέρω συμβάσεων.

2) Με την αρ. 1101/08.09.2020 (ΑΔΑ:ΨΒΣΜ7ΛΛ-9ΩΛ & ΑΔΑΜ:20ΑWRD007284137) απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής, καθώς και την αρ. 1354/3.11.2020 (ΑΔΑ:6ΦΖ17ΛΛ-Ε5Α & ΑΔΑΜ:20ΑWRD007605479) τροποποίηση αυτής, παρατάθηκαν οι συμβάσεις - πέραν αυτών του διαγωνισμού – που ήταν σε ισχύ στις 30-06-2020, οι οποίες δεν ήταν ωστόσο δυνατό να καλύψουν τις νέες ανάγκες, δεδομένου ότι τα περιθώρια για τροποποίηση υφιστάμενων δρομολογίων είναι περιορισμένα, τόσο με την προηγούμενη ΚΥΑ 24001/11-6-2013 (ΦΕΚ 1449/τ.Β/14-6-2013) όσο και με την νέα ΚΥΑ 50025/19-9-2018 (ΦΕΚ 4217/Β'/26-9-2018).

3) Αναμφίβολα, το θεμελιώδες δικαίωμα του ανηλίκου για ακώλυτη πρόσβαση στη δωρεάν παιδεία (άρθρα 16 και 21 του Συντάγματος και της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα του Παιδιού, όπως κυρώθηκε με τον ν. 2101/1992, Α' 192), επιταγές που διαγράφουν οι συνταγματικές διατάξεις και οι

υπερνομοθετικής ισχύος διατάξεις της ως άνω Διεθνούς Σύμβασης, καθιστά επιτακτική την ανάγκη μεταφοράς των μαθητών στις αντίστοιχες σχολικές μονάδες ήδη από την πρώτη μέρα της έναρξης του σχολικού έτους και ως εκ τούτου επιβάλλεται η επιλογή της συντομότερης δυνατής διαδικασίας ανάθεσης των σχετικών δρομολογίων. Επιπλέον στο άρθρο 33 του Ν.4713/20 (Α' 147), το οποίο ρυθμίζει θέματα μεταφοράς μαθητών κατά το σχολικό έτος 2020-2021, δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη για την ανάθεση των νέων δρομολογίων εξαιτίας νέων αναγκών που προέκυψαν μετά την προκήρυξη των διαγωνισμών και που δεν μπορούν να καλυφθούν με την παράταση συμβάσεων που ήταν σε ισχύ στις 30-6-2020 (πρόβλεψη που υπήρχε σε προγενέστερες νομοθετικές ρυθμίσεις π.χ. Ν.4415/2016) και ως εκ τούτου τυγχάνουν εφαρμογής οι διατάξεις του άρθρου 49 του Ν.4274/2014 (Α' 147), όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου δέκατου έβδομου παρ.2 του Ν.4286/2014 (Α' 194) περί ανάθεσης νέων δρομολογίων, σε συνδυασμό με το άρθρο 2 Κεφάλαιο Γ παρ.2 περ.ζ της αριθ. 50025/19-9-2018 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ 4217/Β'/26-9-2018).

Περαιτέρω, όσον αφορά στο εάν η κάλυψη της επικαλούμενης κατεπείγουσας ανάγκης δεν συμβιβάζεται με την τήρηση των προθεσμιών που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, όπως πχ. η (διαφαινόμενη ως πιο προσηκουσα) επισπευσμένη ανοικτή ή κλειστή διαδικασία των άρθρων 27 παρ. 3 και 28 παρ. 7 ν. 4412/2016 αντίστοιχα, η αιτούσα αναφέρει ότι καθίσταται «επιτακτική η ανάγκη μεταφοράς των μαθητών στις αντίστοιχες σχολικές μονάδες ήδη από την πρώτη μέρα της έναρξης του σχολικού έτους και ως εκ τούτου επιβάλλεται η επιλογή της συντομότερης δυνατής διαδικασίας ανάθεσης των σχετικών δρομολογίων, προκειμένου να εξασφαλισθεί το ύψιστο αγαθό και δικαίωμα για ακώλυτη πρόσβαση στη δωρεάν παιδεία στο πλαίσιο της οποίας είναι και η μεταφορά μαθητών. Διαφορετικά η υπηρεσία μας είναι υποχρεωμένη να προσφύγει στη διενέργεια διεθνούς ηλεκτρονικού διαγωνισμού για την ανάθεση οκτώ δρομολογίων προϋπολογισμού 28.477,05€ χωρίς ΦΠΑ, διαδικασία εξαιρετικά χρονοβόρα που ενδείκνυται για την κάλυψη πάγιων και διαρκών αναγκών, όπως άλλωστε πράξαμε με τον αρ. 283363(1838)/09-05-2019 διεθνή ηλεκτρονικό δημόσιο διαγωνισμό για την ανάθεση υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης χωρικής αρμοδιότητας Π.Ε. Πιερίας για τα σχολικά έτη 2019-2020, 2020-2021 και 2021-2022, προϋπολογισμού 7.561.607,04€ συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α. και δικαιωμάτων προαίρεσης [...]».

Προς επίρρωση δε του ανωτέρω ισχυρισμού της, η αιτούσα επικαλείται τη σχετική πείρα της από προηγούμενες διαγωνιστικές διαδικασίες που είχε προκηρύξει:

«[...] Με βάση τα στοιχεία των προηγούμενων διαγωνισμών που προκηρύχθηκαν από την υπηρεσία μας για το έργο της μεταφοράς μαθητών Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης από την υπηρεσία μας προκύπτει ότι μεσολαβεί μεγάλο χρονικό διάστημα από την προκήρυξη των διαγωνισμών έως την τελική απόφαση ανάθεσης και την έκβαση του προσυμβατικού ελέγχου του διαγωνισμού από τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, γεγονός που καθιστά αναποτελεσματική και την διαδικασία ανάθεσης (συντετμημένη προθεσμία) της παρ.3 του άρθρου 27 του Ν.4412/2016.

Ενδεικτικά παραθέτουμε τα εξής παραδείγματα:

- Διακήρυξη μεταφοράς μαθητών σχολικών ετών 2016-19 (αριθμ.οικ.211326(2163)/19-5-16 ΑΔΑΜ: ΑΔΑΜ:16PROC004468092): προκηρύχθηκε στις 19-05-2016 και η απόφαση ανάθεσης στους οριστικούς αναδόχους εκδόθηκε στις 07-02-2017 (αριθμ.202/2017, ΑΔΑ: 7Θ5Ω7ΛΛ-5ΨΝ).
- Διακήρυξη μεταφοράς μαθητών σχολικών ετών 2019-22 (αρ. οικ. 225684(1393)/08-04-19 ΑΔΑΜ:19REQ004754036)): προκηρύχθηκε στις 08-04-2019, η απόφαση ανάθεσης στους οριστικούς αναδόχους εκδόθηκε στις 15-10-2019 (αριθμ. 2257/15-10-2019, ΑΔΑ:61Σ47ΛΛ-ΩΥΗ &

ΑΔΑΜ:19ΑWRD005953626), και ο προσυμβατικός έλεγχος ολοκληρώθηκε στις 09-01-20 (αρ 12ΠΣ/02-12-2019 και 1ΠΣ/09-01-2020 Πράξεις του Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου στο Νομό Πιερίας)».

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, έχοντας υπόψη τους ανωτέρω ισχυρισμούς της αιτούσας, καθώς και τη φύση της προς ανάθεση σύμβασης, η οποία συνδέεται με την άσκηση του κατά τα ως άνω κατοχυρωμένου δικαιώματος των μαθητών των συγκεκριμένων δημοσίων σχολείων της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας για δωρεάν παιδεία (πρβλ και Δ18/2020, Δ87/2020, Δ94/2020, Δ98/2020, Δ99/2020 γνώμες της Αρχής), θεμελιώνεται ο κατεπείγων χαρακτήρας της ανάγκης για την ανάθεση των εν λόγω υπηρεσιών / 8 νέων δρομολογίων μεταφοράς μαθητών, με τη συντομότερη δυνατή διαδικασία ανάθεσης των σχετικών δρομολογίων. Μάλιστα, αποτελεί γεγονός ότι τα νέα δρομολόγια υποβλήθηκαν ως νέα αιτήματα/νέες ανάγκες μετά την έναρξη της σχολικής χρονιάς 2020-2021, η οποία βρίσκεται ήδη στα μέσα της, και σε κάθε περίπτωση μετά την προκήρυξη και συμβασιοποίηση του διενεργηθέντος ανοικτού ηλεκτρονικού διαγωνισμού.

Συναφώς, και μολοντί ο κατεπείγων χαρακτήρας της επικαλούμενης ανάγκης δεν μπορεί να αμφισβητηθεί, γεγονός που επιβάλλει, κατά τη νομολογία¹, την ανάθεση της σχετικής σύμβασης χωρίς καθυστέρηση, θα πρέπει να συνεκτιμηθεί το ότι η εξαίρεση της ανάθεσης μίας δημόσιας σύμβασης από τις ανοικτές ή κλειστές (τακτικές) διαγωνιστικές διαδικασίες για λόγους κατεπείγουσας ανάγκης δεν μπορεί να χρησιμοποιείται ως επιχείρημα για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων για τις οποίες απαιτείται περισσότερος χρόνος απ' ό,τι θα είχε απαιτηθεί αν είχε εφαρμοστεί διαφανής - ανοικτή ή κλειστή – διαδικασία, συμπεριλαμβανομένης της επισπευσμένης διαδικασίας για δεόντως τεκμηριωμένους λόγους επείγουσας κατάστασης (πρβλ. απόφαση 441/2018 ΑΕΠΠ, απόφαση Δ127/2018 και Δ5/2020 της Αρχής, καθώς επίσης και ανακοίνωση COM(2015)454final/9.9.2015 της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο "σχετικά με τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις σε σχέση με την τρέχουσα κρίση του ασύλου", σελ. 7).

(ii) Ως προς την ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης

Σύμφωνα με την αιτούσα, η ανάγκη για την κάλυψη των 8 νέων δρομολογίων μεταφοράς μαθητών, στα οποία αφορά το εξεταζόμενο αίτημα, προέκυψε ως εξής:

«Ο απρόβλεπτος χαρακτήρας των περιστάσεων στις οποίες οφείλεται το αίτημά μας αποδεικνύεται από το γεγονός ότι τα αρ. οικ.547613(2635)/06-10-20 (ΑΔΑΜ:20REQ007427018) και αρ. 612339(2954)/04-11-20 (ΑΔΑΜ:20REQ007592322) πρωτογενή αιτήματα του Τμήματος Απασχόλησης & Υποστήριξης της Εκπαίδευσης της Δ/σης Ανάπτυξης & Περιβάλλοντος για τα εν λόγω οκτώ(8) νέα δρομολόγια περιήλθαν στην υπηρεσία μας μετά την έναρξη του σχολικού έτους και οι σχετικές αποφάσεις ανάληψης υποχρέωσης εκδόθηκαν από το Τμήμα Προϋπολογισμού, Λογιστικής και Ταμειακής Διαχείρισης και διαβιβάστηκαν στο Τμήμα Προμηθειών στις 29-12-2020. Επισημαίνουμε δε ότι στα παραπάνω πρωτογενή αιτήματα και στα με αριθμό 18 στοιχεία του σκεπτικού τους, αναφέρεται ότι τα εν λόγω νέα στοιχεία μεταφοράς μαθητών του σχολικού έτους 2020-2021 διαβιβάστηκαν από τις Διευθύνσεις και Σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ΠΕ Πιερίας μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από 10-09-2020 έως και 05-10-2020 & από 06-09-2020 έως και 03-11-2020 αντίστοιχα (μετά την έναρξη του σχολικού έτους). Επιπρόσθετα ένα δρομολόγιο εξ

---

¹ πρβλ. απόφαση ΔΕΕ C-352/12, της 20^{ης} Ιουνίου 2013, σκέψεις 50-52, όπου επισημαίνεται ότι εάν γίνεται επίκληση κατεπείγουσας ανάγκης, η σχετική δημόσια σύμβαση πρέπει να ανατίθεται χωρίς καθυστέρηση.

αυτών (κωδ. 11057) αφορά Τμήμα Ένταξης παιδιών με μαθησιακές δυσκολίες, των οποίων η ένταξη τους στα τμήματα αυτά είναι χρονοβόρα και προκύπτει κατά τη διάρκεια του κάθε σχολικού έτους, εφόσον διαπιστωθούν οι μαθησιακές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν από τους εκπαιδευτικούς και δύο δρομολόγια εξ αυτών (κωδ. 21070 & 21071) αφορούν το Ενιαίο Ειδικό Επαγγελματικό Γυμνάσιο – Λύκειο”.

Περαιτέρω επισημαίνεται ότι, με τα συμπληρωματικά στοιχεία που παρασχέθηκαν από την αιτούσα, διαβιβάστηκαν και περιλήφθηκαν στον εξεταζόμενο φάκελο του αιτήματος:

α) το αρ. 37110(164)/26-01-2021 έγγραφο του Τμήματος Απασχόλησης & Υποστήριξης της Εκπαίδευσης της Δ/σης Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος Π.Ε. Πιερίας, στο οποίο επισυνάπτεται πίνακας όπου υπάρχει ανάλυση των οκτώ (8) δρομολογίων στην οποία αναφέρονται για έκαστο δρομολόγιο οι μαθητές που αφορούν, η ημερομηνία του σχετικού αιτήματος και ο δικαιολογητικός λόγος για κάθε νέο αίτημα (ΠΙΝΑΚΑΣ 2 που περιλήφθηκε στις σελ. 4 - 6 της παρούσας),

β) μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (emails) με συνημμένους πίνακες excel ανά κωδικό των οκτώ (8) αιτούμενων δρομολογίων όπου επισημαίνονται (με κίτρινη επισήμανση) τα στοιχεία των emails - αιτημάτων των σχολικών μονάδων της εκπαίδευσης,

γ) εκτενής αλληλογραφία μέσω μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mails) με θέμα “ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ” σχετικά με την επικαιροποίηση των στοιχείων των δικαιούμενων μεταφοράς μαθητών για το σχολικό έτος 2020-2021, με τα αυτούσια e-mails που περιήλθαν στην Δ/ση Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος από τις Δ/σεις Εκπαίδευσης και τις σχολικές μονάδες της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Πιερίας και αφορούν στα εν λόγω δρομολόγια, από τα οποία διαπιστώνεται η ημερομηνία αποστολής τους μετά την έναρξη του σχολικού έτους, ήτοι από τον Σεπτέμβριο έως και τις αρχές Νοεμβρίου 2020.

Τα ανωτέρω νέα δρομολόγια, τα οποία αποτυπώνουν νέες ανάγκες μεταφοράς μαθητών, «δεν κατέστη δυνατό να καλυφθούν με την τροποποίηση των δρομολογίων είτε των συμβάσεων του διενεργηθέντος διεθνούς διαγωνισμού, είτε των συμβάσεων παράτασης (του προηγούμενου σχολικού έτους) που είναι σε ισχύ», διότι, όπως επικαλείται η αιτούσα:

«[...] όπως προκύπτει και από το αρ. 37110(164)/26-01-2021 έγγραφο του αρμοδίου Τμήματος Απασχόλησης & Υποστήριξης της Εκπαίδευσης και τον συνημμένο σε αυτό “Πίνακα 8 δρομολογίων” (στήλη “Λόγος νέου αιτήματος”), τα εν λόγω δρομολόγια, μετά από λεπτομερή μελέτη του Τμήματος, δεν κατέστη δυνατό να εξυπηρετηθούν από τα υφιστάμενα δρομολόγια, διότι δεν υπήρχε δυνατότητα τροποποίησής τους (των υφισταμένων), ούτε με χρήση της προαίρεσης (π.χ. έλλειψη υπολοίπου), ούτε με αύξηση του αριθμού των μαθητών. Ως εκ τούτου δεν υπήρχαν δρομολόγια που μπορούσαν να τροποποιηθούν, για αυτό και χαρακτηρίστηκαν νέες εγγραφές - νέα δρομολόγια.

Σε ό,τι αφορά την επικαλούμενη από εμάς φράση «οι οποίες (συμβάσεις) δεν ήταν ωστόσο δυνατό να καλύψουν τις νέες ανάγκες, δεδομένου ότι τα περιθώρια για τροποποίηση υφιστάμενων δρομολογίων είναι περιορισμένα, τόσο με την προηγούμενη ΚΥΑ 24001/11-6-2013 (ΦΕΚ 1449/τ.Β/14-6-2013) όσο και με την νέα ΚΥΑ 50025/19-9-2018 (ΦΕΚ 4217/Β'/26-9-2018)», έχουμε να επισημάνουμε ότι σύμφωνα με τις προαναφερόμενες ΚΥΑ παρέχεται δυνατότητα τροποποίησης δρομολογίων με τον περιορισμό της πρόβλεψης προαίρεσης κατά την διαγωνιστική διαδικασία βάσει της οποίας συμβασιοποιήθηκαν. Στις εν λόγω συμβάσεις παράτασης (ΤΡ.ΠΝ1/Ε/2020, ΤΡ.ΠΝ7/Ε/2020, ΤΡ.ΠΝ2/Ζ/2020, ΤΡ.ΠΝ3/Η/2020, ΤΡ.ΠΝ4/ΖΙ/2020, ΝΠ13/Η/2020, ΝΠ3/Ζ/2020, ΝΠ6/Σ/2020 & ΝΠΔ1/2020) τις οποίες σας αποστείλαμε συνημμένα στο αρχικό μας αίτημα, δεν υπάρχει πρόβλεψη

προαίρεσης, διότι προέκυψαν από προγενέστερες διαδικασίες ανάθεσης και παρατείνονται σε ετήσια βάση με ειδική νομοθετική κάθε φορά ρύθμιση (άρθρο 33 του Ν.4713/20 (Α' 147)».

Εν προκειμένω, διαφαίνεται να συντρέχει η ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης, καθώς οι ανάγκες μεταφοράς μαθητών προκύπτουν μετά την έγγραφη ενημέρωση των διευθυντών των σχολικών μονάδων για τις εγγραφές νέων μαθητών, η οποία, στην υπό εξέταση περίπτωση, έλαβε χώρα μετά την έναρξη του σχολικού έτους και συγκεκριμένα από τον Σεπτέμβριο έως και τις αρχές Νοεμβρίου 2020. Στον διενεργηθέντα ανοικτό ηλεκτρονικό διαγωνισμό, ο οποίος προκηρύχθηκε το 2019 και συμβασιοποιήθηκε το 2020, δεν είχαν περιληφθεί τα εν λόγω δρομολόγια, καθώς μέχρι εκείνη τη χρονική στιγμή δεν είχαν προκύψει οι σχετικές ανάγκες από τις Υπηρεσίες Εκπαίδευσης. Μάλιστα, με βάση τους ισχυρισμούς της αιτούσας, οι εν λόγω νέες ανάγκες δεν μπορούσαν να καλυφθούν ούτε με τροποποίηση υφιστάμενων δρομολογίων (καθώς «δεν χωρούσαν» στο δικαίωμα προαίρεσης) ούτε με παράταση της εκτέλεσης των συμβάσεων μεταφοράς μαθητών που ήταν σε ισχύ στις 30.6.2020 κατ' εφαρμογήν των σχετικών προπαρατεθεισών διατάξεων της παρ. 2 του αρ. 33 ν. 4713/2020 (καθώς επρόκειτο για νέα δρομολόγια που δεν εκτελούνταν την περσινή χρονιά και αφορούν στο σχολικό έτος 2020-2021).

(iii) Ως προς την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και της επικαλούμενης από την αναθέτουσα αρχή κατεπείγουσας ανάγκης

Για να εφαρμοστούν οι διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 θα πρέπει η κατεπείγουσα ανάγκη που επικαλείται η αναθέτουσα αρχή να οφείλεται σε αυταπόδεικτα απρόβλεπτες για αυτήν περιστάσεις, με τις οποίες να τελούν σε αιτιώδη συνάφεια.

Στην κρινόμενη υπόθεση, διαφαίνεται, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, ότι η επικαλούμενη κατεπείγουσα ανάγκη για την ανάθεση της εκτέλεσης, έως τη λήξη του σχολικού έτους 2020-2021, των οκτώ (8) νέων δρομολογίων μεταφοράς μαθητών, στα οποία αφορά το εξεταζόμενο αίτημα, οφείλεται στα απρόβλεπτα για την αιτούσα γεγονότα που αντιστοιχούν σε αιτήματα Διευθυντών Σχολικών Μονάδων, τα οποία απεστάλησαν στην αρμόδια Διεύθυνση μετά την έναρξη της σχολικής χρονιάς 2020-2021, ήτοι από τον Σεπτέμβριο έως και τις αρχές Νοεμβρίου 2020.

(iv) Ως προς το ότι οι περιστάσεις που επικαλείται η αιτούσα αναθέτουσα αρχή για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική της ευθύνη

A. Ως προς το εν λόγω ζήτημα, η αιτούσα προβάλλει τον ισχυρισμό ότι «[...] η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας/Περιφερειακή Ενότητα Πιερίας ουδεμία ευθύνη φέρει για το γεγονός ότι τα εν λόγω οκτώ (8) νέα δρομολόγια δεν συμπεριλήφθηκαν στην αρχική διακήρυξη, σχολικών ετών 2019-2020, 2020-2021 & 2021-2022, δεδομένου ότι οι σχετικές έγγραφες ενημερώσεις περιήλθαν στην υπηρεσία μας μετά την έναρξη του τρέχοντος σχολικού έτους 2020-2021. Επίσης τα εν λόγω δρομολόγια δεν κατέστη δυνατό να εξυπηρετηθούν με τις τροποποιήσεις των υφιστάμενων δρομολογίων, είτε των συμβάσεων του διεθνούς διαγωνισμού, είτε των συμβάσεων παράτασης που ήταν σε ισχύ στις 30-06-2020, για τους λόγους που αναφέρουμε παραπάνω» (προαναφέρθηκαν υπό σημείο 18. (ii) της παρούσας).

Με τα δε συμπληρωματικά στοιχεία που προσκομίζει, η αιτούσα επικαλείται για ακόμα μια φορά τον «απρόβλεπτο χαρακτήρα των περιστάσεων στις οποίες οφείλεται το αίτημά μας ο οποίος αποδεικνύεται από το γεγονός ότι οι σχετικές ενημερώσεις των εν λόγω δρομολογίων περιήλθαν στις αρμόδιες υπηρεσίες του φορέα μας «αιφνιδιαστικά» μετά την έναρξη του σχολικού έτους 2020-2021 και ως εκ τούτου η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας/Περιφερειακή Ενότητα Πιερίας ουδεμία ευθύνη

φέρει για το γεγονός ότι τα συγκεκριμένα νέα δρομολόγια δεν συμπεριλήφθηκαν στην αρχική διακήρυξη [...]».

Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω και όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, οι περιστάσεις που επικαλείται η αιτούσα αναθέτουσα αρχή για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν φαίνεται να απορρέουν από δική της ευθύνη ή από έλλειψη προγραμματισμού και επιμέλειας της ίδιας. Τα αιτούμενα νέα δρομολόγια, όπως καταδείχτηκε ανωτέρω, οφείλονταν σε απρόβλεπτες περιστάσεις που προέκυψαν μετά την προκήρυξη και συμβασιοποίηση του διενεργηθέντος εκ μέρους της αιτούσας διαγωνισμού – και συγκεκριμένα μετά την έναρξη του σχολικού έτους 2020-2021, ως εκ τούτου δεν μπορούσαν, καταρχάς, να έχουν περιληφθεί στην αρχική διαγωνιστική διαδικασία.

Με δεδομένο, μάλιστα, ότι, όπως επικαλείται η αιτούσα κατά τα αναλυτικώς προεκτεθέντα ανωτέρω, τα εν λόγω 8 νέα δρομολόγια δεν μπορούσαν να καλυφθούν ούτε με τροποποίηση των υφιστάμενων δρομολογίων ούτε με παράταση των συμβάσεων που ήταν σε ισχύ στις 30/06/2020, αιτήθηκε την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για ανάθεση των εν λόγω δρομολογίων, για τα οποία αναδείχθηκε ανωτέρω ότι συντρέχει κατεπείγουσα ανάγκη, με την επίκληση των προϋποθέσεων του άρθρου 32, και συγκεκριμένα της παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016.

Β. Σημειωτέον, πάντως, ότι, πέραν του προβαλλομένου ισχυρισμού της αιτούσας περί του ότι *“η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας/Περιφερειακή Ενότητα Πιερίας ουδεμία ευθύνη φέρει για το γεγονός ότι τα εν λόγω νέα δρομολόγια δεν συμπεριλήφθηκαν στην αρχική διακήρυξη, δεδομένου ότι οι σχετικές έγγραφες ενημερώσεις περιήλθαν στην υπηρεσία μας μετά την έναρξη του τρέχοντος σχολικού έτους 2020-2021”*, η αλήθεια του οποίου διαφαίνεται από τα στοιχεία του υποβληθέντος φακέλου, η αιτούσα προβάλλει τον συμπληρωματικό ισχυρισμό ότι *“Πρόβλεψη για δικαιώματα προαίρεσης για νέα δρομολόγια στην αριθμ.283363(1838)/07-05-2019 (ΑΔΑΜ:19PROC004914902) διακήρυξη δεν υπάρχει για το λόγο ότι δεν προβλέπεται από την αριθμ.50025/19-9-2018 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ 4217/Β'/26-9-2018) (προβλέπονται μόνο δικαιώματα προαίρεσης για τροποποίηση υφιστάμενων δρομολογίων και δικαιώματα προαίρεσης για τη δυνατότητα παράτασης του αντικειμένου της σύμβασης για διάστημα μέχρι πέντε (5) μήνες, με αντίστοιχη αύξηση του συμβατικού αντικειμένου, μέχρι την ολοκλήρωση του επόμενου διαγωνισμού μεταφοράς μαθητών)”*.

Διά του ανωτέρω συμπληρωματικού ισχυρισμού της, η αιτούσα προφανώς υπονοεί ότι ως εκ του νόμου δεν εδύνατο να θέσει στην υπ' αριθμ. 283363(1838)/7.5.2019 διακήρυξη του προηγηθέντος ανοικτού διαγωνισμού όρο για δικαιώματα προαίρεσης (option) σχετικά με την κάλυψη νέων δρομολογίων μεταφοράς μαθητών, τα οποία πιθανά θα προέκυπταν μετά την προκήρυξη του διαγωνισμού, όπως έγινε για τα δρομολόγια του εξεταζομένου αιτήματος, ώστε διά της άσκησης των δικαιωμάτων αυτών να δύναται να αναθέσει σήμερα τις συμβάσεις εκτέλεσης των νέων δρομολογίων υπό καθεστώς διαφάνειας, ενόψει του ότι οι συμβάσεις αυτές θα είχαν με τον τρόπο αυτό αποτελέσει αντικείμενο ρύθμισης του προηγηθέντος ανοικτού διαγωνισμού.

Πράγματι, σύμφωνα με τις (προπαρατεθείσες υπό παρ. 12 της παρούσας) διατάξεις της περ. (στ) της παρ. 2 του κεφαλαίου Γ' του άρθρου 2 της ΚΥΑ υπ' αριθ. 50025/19.9.2018 με τίτλο *“Μεταφορά μαθητών δημόσιων σχολείων από τις Περιφέρειες”* (ΦΕΚ Β' 4217/26.9.2018) προβλέπονται δύο υποπεριπτώσεις για τις οποίες δύναται να προβλεφθούν δικαιώματα προαίρεσης στις διακηρύξεις των διαγωνισμών ανάθεσης των σχετικών δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών, και συγκεκριμένα για την *“τροποποίηση των υφιστάμενων δρομολογίων (δηλαδή μείωση ή αύξηση των χιλιομέτρων των δρομολογίων ή μερική αλλαγή διαδρομής που οφείλεται στην ανάγκη να εξυπηρετηθούν νέοι μαθητές κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της σύμβασης ή σε κάποια απρόβλεπτη ανάγκη π.χ. εκτέλεση δημόσιων*

έργων επί οδοστρωμάτων)” (υποπερ. στ1) και για τη “δυνατότητα χρονικής παράτασης του αντικειμένου της σύμβασης για διάστημα μέχρι πέντε (5) μήνες, με αντίστοιχη αύξηση του συμβατικού αντικειμένου, μέχρι την ολοκλήρωση του επόμενου διαγωνισμού μεταφοράς μαθητών” (υποπερ. στ2).

Πλην όμως, ενόψει του ότι στις διατάξεις της περ. (στ) της παρ. 2 του κεφαλαίου Γ’ του άρθρου 2 της ανωτέρω ΚΥΑ προβλέπεται επιπρόσθετα ότι “σε κάθε περίπτωση, εφαρμοστέες είναι οι σχετικές διατάξεις του ν. 4412/2016 περί εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων γενικών υπηρεσιών”, καθώς επίσης και το ότι “οι τροποποιήσεις των συμβάσεων κατά τη διάρκεια τους διέπονται από τις ρυθμίσεις του άρθρου 132 του ν. 4412/2016”, διαφαίνεται, όπως έχει αναφερθεί και σε προηγούμενες γνώμες της Αρχής (πρβλ. σχετικώς Δ5/2020 και Δ18/2020 γνώμες), ότι η αιτούσα αναθέτουσα αρχή είχε τη δυνατότητα να εισαγάγει στην υπ’ αριθμ. 283363(1838)/7.5.2019 διακήρυξη, ρήτρα τροποποίησης σύμβασης κατά την εκτέλεση, προκειμένου να καλύψει (πχ. κατ’ άρθρο 132 παρ. 1 περ. α’ ν. 4412/2016²) τυχόν νέα παρόμοια δρομολόγια μεταφοράς μαθητών δημοσίων σχολείων χωρικής της αρμοδιότητας, τα οποία εδύναντο να προκύψουν κατά τη συνήθη πείρα μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας εγγραφών των μαθητών για το σχολικό έτος 2020-2021, η οποία τοποθετείται χρονικά – προφανώς – μετά την από 7.5.2019 προκήρυξη του διενεργηθέντος ανοικτού, άνω των ορίων, διαγωνισμού.

Σε κάθε περίπτωση, επισημαίνεται ότι η προαναφερόμενη, γνωστή στην αναθέτουσα αρχή, ανάγκη κάλυψης νέων δρομολογίων μεταφοράς μαθητών, τα οποία προκύπτουν κατά τη συνήθη πείρα μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας εγγραφών των μαθητών και κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους, θα μπορούσε να αντιμετωπισθεί αποτελεσματικά (χωρίς να απαιτείται κάθε φορά η προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης του άρθρου 32 ν. 4412/2016) εάν η αναθέτουσα αρχή ακολουθούσε την ενδεδειγμένη, εν προκειμένω, λύση της προκήρυξης δημόσιας σύμβασης, μέσω κατάλληλου Δυναμικού Συστήματος Αγορών (Δ.Σ.Α.). Και τούτο, διότι στο Α’ στάδιο, της «Δημιουργίας του ΔΣΑ», καθορίζονται μόνο οι γενικοί και ειδικοί όροι συμμετοχής των οικονομικών φορέων για την εγγραφή τους σε μία ή περισσότερες κατηγορίες με βάση την αίτηση συμμετοχής τους, ενώ στο Β’ Στάδιο «Πρόσκληση υποβολής προσφορών για τη σύναψη επιμέρους συμβάσεων» θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί η περίπτωση που προκύπτουν νέα δρομολόγια κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους. Προς τον σκοπό αυτό, επισημαίνεται ότι η Αρχή έχει εκδώσει υπόδειγμα διακήρυξης για τη δημιουργία ΔΣΑ (άνω των ορίων) και την ανάθεση, μέσω αυτού, επιμέρους συμβάσεων παροχής υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών από τις Περιφέρειες, μέσω της χρήσης κατάλληλων τεχνικών και εργαλείων. Το ως άνω υπόδειγμα, αναρτημένο στην ιστοσελίδα της Αρχής, αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο που μπορεί να συμβάλει στην ευελιξία, την επιτάχυνση των διαδικασιών, τη μείωση των διοικητικών βαρών και την άμβλυση των μέχρι σήμερα προβλημάτων, τα οποία εντοπίζονται τόσο στον σχεδιασμό όσο και κατά τη διαδικασία σύναψης και, κυρίως, εκτέλεσης των συμβάσεων μεταφοράς μαθητών Α’ βάρθμιας και Β’ βάρθμιας εκπαίδευσης, με σκοπό τη διασφάλιση ποιοτικότερων υπηρεσιών

---

² Στο άρθρο 132 παρ. 1 περ. α’ ν. 4412/2016 ορίζονται τα εξής: “1. Οι συμβάσεις και οι συμφωνίες-πλαίσιο μπορούν να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις: α) όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της χρηματικής αξίας τους, προβλέπονται σε σαφείς, ακριβείς και ρητές ρητρες αναθεώρησης στα αρχικά έγγραφα της σύμβασης στις οποίες μπορεί να περιλαμβάνονται και ρητρες αναθεώρησης τιμών ή προαιρέσεις. Οι ρητρες αυτές αναφέρουν το αντικείμενο και τη φύση των ενδεχόμενων τροποποιήσεων ή προαιρέσεων, καθώς και τους όρους υπό τους οποίους μπορούν να ενεργοποιηθούν. Δεν προβλέπουν τροποποιήσεις ή προαιρέσεις που ενδέχεται να μεταβάλουν τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο”

και την αδιάλειπτη παροχής τους (πρβλ. το υπ' αριθμ. 2595/13.05.2019 σχετικό ενημερωτικό έγγραφο της Αρχής με θέμα «Έκδοση από την Αρχή υποδείγματος διακήρυξης για την ανάθεση συμβάσεων παροχής υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών, μέσω ΔΣΑ» [ΑΔΑ 6ΥΖ4ΟΞΤΒ-ΨΔΠ], το οποίο βρίσκεται επίσης αναρτημένο στην ιστοσελίδα της Αρχής).

Γ. Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι η δυνατότητα προσφυγής στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με το άρθρο 32 του ν. 4412/2016, εφόσον προέκυψαν νέες ανάγκες μεταφοράς μαθητών μετά από την προκήρυξη των διαγωνισμών και δεν είναι δυνατή, για οποιονδήποτε λόγο, η παράταση της εκτέλεσης των συμβάσεων μεταφοράς μαθητών που ήταν σε ισχύ στις 30.6.2020, έχει αναγνωριστεί και σε νομοθετικό επίπεδο, με το τελευταίο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 33 του ν. 4713/2020 που προβλέπει ότι: «Εφόσον δεν είναι δυνατή, για οποιονδήποτε λόγο, η παράταση της εκτέλεσης των συμβάσεων, η Οικονομική Επιτροπή δύναται να αναθέτει το σχετικό έργο με αιτιολογημένη πράξη της, ακολουθώντας τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με το άρθρο 32 του ν. 4412/2016 (Α` 147), λαμβάνοντας υπόψη κριτήρια οικονομικότητας και εξασφάλισης συνθηκών γνησίου ανταγωνισμού». Μολονότι η Αρχή οφείλει – σε κάθε περίπτωση - να εξετάσει ad hoc τη συνδρομή των σχετικών προϋποθέσεων του άρθρου 32, η ανωτέρω νομοθετική πρόβλεψη θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι καταδεικνύει τη βούληση του νομοθέτη να επισπευσθεί η υπό κρίση διαδικασία με την εφαρμογή των προϋποθέσεων του άρθρου 32 ν. 4412/2016 (πρβλ. σχετικά και Δ98/2020 γνώμη της Αρχής).

Τέλος, κρίσιμο είναι να ληφθεί υπόψη και το γεγονός της αναστολής λειτουργίας των σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19, για το χρονικό διάστημα από τις αρχές Νοεμβρίου 2020 έως και τον Ιανουάριο 2021, οπότε και υποβλήθηκε στην Αρχή το υπό κρίση αίτημα για προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης (14.01.2021). Το ανωτέρω ενδεχομένως να συνέβαλε στη μη λήψη απόφασης για αποστολή του υπό εξέταση αιτήματος στην Αρχή νωρίτερα ή – σε κάθε περίπτωση - για εκκίνηση διαγωνιστικής διαδικασίας (έστω και με συντετηγημένη προθεσμία) εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής κατά το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από τη στιγμή που έγιναν γνωστά σε αυτήν τα σχετικά αιτήματα των Διευθυντών Σχολικών Μονάδων για τα υπό κρίση δρομολόγια (από τον Σεπτέμβριο μέχρι και τις αρχές Νοεμβρίου 2020) μέχρι τη χρονική στιγμή που υποβλήθηκε το υπό κρίση αίτημα σύμφωνης γνώμης στην Αρχή (Ιανουάριος 2021).

(ν) Ως προς την ανάθεση της εξεταζόμενης σύμβασης στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο

Καταρχήν επισημαίνεται ότι, λόγω του εξαιρετικού χαρακτήρα της ρύθμισης του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' ν. 4412/2016, η εφαρμογή της συγκεκριμένης εξαιρετικής διαδικασίας για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων κατόπιν διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης επιτρέπεται επί τη βάση της προσωρινής κάλυψης των επικαλούμενων κατεπειγουσών αναγκών και όχι του συνόλου των παγίων και διαρκών αναγκών της αναθέτουσας αρχής (βλ. πχ. αποφάσεις 56/2015 και Δ75/2019 της Αρχής), ενώ για τα αγαθά, τα έργα και τις υπηρεσίες που είναι απαραίτητα μετά την περίοδο της προσωρινής κάλυψης της κατεπειγουσας ανάγκης η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να προσφύγει σε ανοικτή ή κλειστή διαδικασία σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις του ισχύοντος νομικού πλαισίου.

Επομένως, το κατ' επίκληση των ανωτέρω διατάξεων του ν. 4412/2016 αίτημα πρέπει να υποβάλλεται στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο και όχι να καλύπτει το σύνολο των αναγκών της αιτούσας αναθέτουσας αρχής, καθώς αυτές μπορούν να καλύπτονται με δημόσιες συμβάσεις που συνάπτονται με τις συνήθεις διαγωνιστικές διαδικασίες ανάθεσης (βλ. πχ. αποφάσεις Δ127/2018 και Δ75/2019 της

Αρχής). Στην ίδια λογική, όπως έχει κριθεί με τη Δ84/2019 απόφαση της Αρχής επί αιτήματος διαπραγμάτευσης αναθέτουσας αρχής υποβληθέντος υπό την ίδια ως άνω νομική βάση, “δεδομένου δε ότι οι εξαιρετικές περιπτώσεις αυτές απαιτούν άμεσες παρεμβατικές ενέργειες για την κάλυψη των κατεπειγουσών αναγκών, η προσφυγή στη διαπραγμάτευση, στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει να περιορίζεται στην ανάθεση εκείνων των υπηρεσιών που κρίνονται αναγκαίες για την άμεση εξυπηρέτηση και ανακούφιση των σχετικών αναγκών”.

Όπως ρητώς αναφέρει η αιτούσα, «[...] αιτούμαστε την ανάθεση των ανωτέρω οκτώ (8) νέων δρομολογίων σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 στο απολύτως αναγκαίο μέτρο, ήτοι για το αναγκαίο χρονικό διάστημα από την σύναψη των σχετικών συμβάσεων έως τη λήξη του σχολικού έτους 2020-2021 (δηλ. 30-06-21) και όχι για το διάστημα των δύο πλέον σχολικών ετών που προβλέπει η αρχική διακήρυξη. Επισημαίνεται δε ότι η εκτιμώμενη αξία της εξεταζόμενης σύμβασης ανέρχεται στο ποσό των 28.477,05€ χωρίς ΦΠΑ και 38.842,70€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ και δικαιώματος προαίρεσης 10%, η οποία αφορά το ανώτατο οικονομικό μέγεθος της εν λόγω ανάθεσης. Το κόστος κάθε δρομολογίου θα αναπροσαρμοστεί σύμφωνα με τον αριθμό των δρομολογίων που θα εκτελεσθούν μετά την υπογραφή της σύμβασης ή των συμβάσεων, δεδομένου ότι μέρος αυτών δεν θα μπορέσει να αποτελέσει αντικείμενο της/των σύμβασης/σεων, λόγω παρέλευσης του χρόνου κατά τον οποίο θα έπρεπε να είχαν εκτελεσθεί. Επομένως, θα υπάρξει σύμμετρος ανακαθορισμός του συνολικού τιμήματος κάθε σύμβασης σύμφωνα με τα προαναφερόμενα και συνεπώς η τελική συνολική αξία θα είναι πολύ λιγότερη από την αρχικώς προβλεπόμενη (28.477,05€ χωρίς ΦΠΑ)».

Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από την εξέταση του προϋπολογισμού εκάστου εκ των 8 νέων δρομολογίων μεταφοράς μαθητών του εξεταζόμενου αιτήματος, πρόκειται για την εκτέλεση μεταφορικού έργου, το οποίο εκτείνεται έως τη λήξη του τρέχοντος σχολικού έτους 2020-2021 (και συγκεκριμένα έως την 30^η.6.2021), χωρίς να καταλαμβάνει και το χρονικό διάστημα του επόμενου σχολικού έτους (2021-2022) το οποίο επίσης καλυπτόταν από το αντικείμενο της διακήρυξης του διενεργηθέντος διαγωνισμού.

19. Κατόπιν των ανωτέρω, από την υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών στις προαναφερόμενες διατάξεις διαφαίνεται ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 32, παρ. 2, περ. γ' του ν. 4412/2016 για την προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, προκειμένου για την ανάθεση λόγω κατεπείγουσας ανάγκης δημοσίων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών για οκτώ (8) νέα δρομολόγια χωρικής αρμοδιότητας της Π.Ε. Πιερίας, για το σχολικό έτος 2020-2021, συνολικής εκτιμώμενης αξίας 28.477,05 € χωρίς ΦΠΑ και 38.842,70 € συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ και δικαιώματος προαίρεσης 10%.

IV. Συμπέρασμα

Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, με βάση το διδόμενο πραγματικό και από την υπαγωγή αυτού στις προαναφερόμενες και ερμηνευόμενες διατάξεις, επί του τεθέντος ερωτήματος, η Αρχή **ομόφωνα** αποφασίζει:

Την παροχή σύμφωνης γνώμης επί του αιτήματος της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' (δδ') του ν. 4013/2011, για τη διενέργεια διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 32 του ν. 4412/2016, για την ανάθεση λόγω κατεπείγουσας ανάγκης δημοσίων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών για οκτώ (8) νέα δρομολόγια χωρικής αρμοδιότητας της Π.Ε. Πιερίας, για το σχολικό έτος 2020-2021, συνολικής

εκτιμώμενης αξίας 28.477,05€ χωρίς ΦΠΑ και 38.842,70€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ και δικαιώματος προαίρεσης 10%, λόγω συνδρομής των προς τούτο τασσόμενων υπό του νόμου προϋποθέσεων.

Αθήνα, 3 Φεβρουαρίου 2021

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο Πρόεδρος

Γεώργιος Καταπόδης